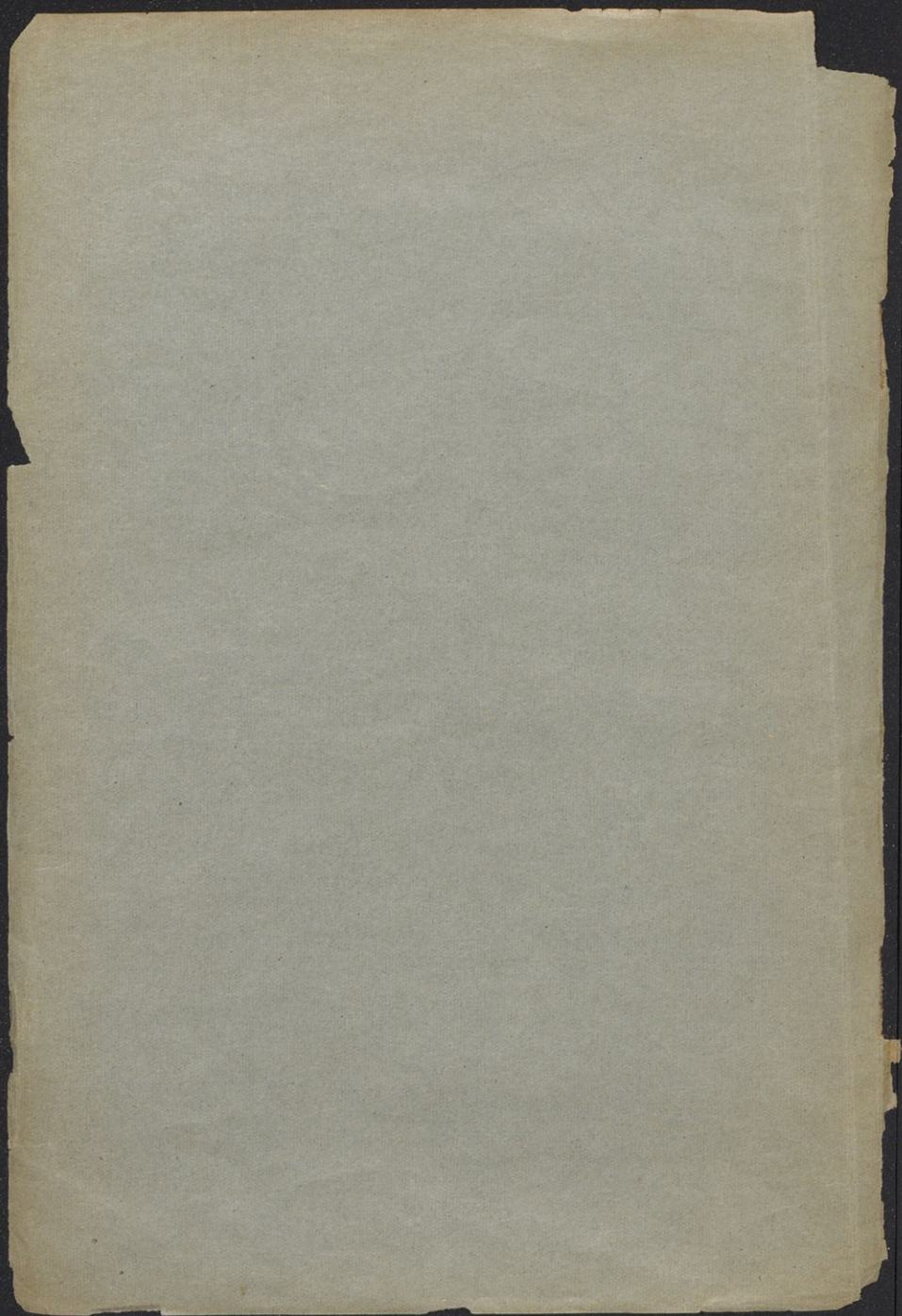

39221

v

U

F 5. IV. 1943

Tolminska gastaldija leta 1377.

Dr. MILKO KOS.

Ozemlje, razprostirajoče se na desnem bregu Soče od Iderskega južno od Kobarida pa po pobočjih in obsoškem podnožju na dolgo raztegnjenega Kolovrata skoraj tja doli do Ročinja, obsegajoče na levem soškem bregu poleg celega niza vasi od Ladre do Tolmina in Modrej blizu današnje Sv. Lucije ob Soči gorska pobočja, vasi in planinske pašnike južno od temena sivega Krna in na Mrzlem Vrhu, razprostirajoče se na obeh bregovih rečice Bače in nje pritokov tja gori do dolin in grap pod strmimi južnimi pečinami Črne prsti in gorskimi travniki zelenega Porezna, obsegajoče nadalje planoto med Bačo in Idrijco ter porečje Cerknice in segajoče slednjič deloma tudi na levi breg reke Idrijce, — to ozemlje je tvorilo v 14. stoletju upravno celoto pod imenom tolminska gastaldija in bilo kot tako del države oglejskega patriarha.

Simon Rutar je spisal o tem in deloma temu sosednjem ozemlju posebno monografijo in jo izdal leta 1882. V njej omenja kot najstarejši njemu znani urbar tolminskega ozemlja iz leta 1591 (žalibog ne navaja mesta, kjer se hrani rokopis tega urbarja)¹⁾. Državni arhiv na Dunaju pa hrani pod števil. 211 (stara signatura cod. 726)²⁾ doslej neznan, nepriobčen in za dobrih 200 let starejši rokopis, kateri ima naslov *Liber censualis ecclesiae Aquilegiensis 1377*. To je urbar nekdanje Tolminske gastaldije v okviru mej, katere smo zgoraj označili. V dolgi vrsti so popisane v njem vasi tam od podkrnskega Vrsna pa do naselbin takozvane „Pluženjske rihtarije“ na jugovzhodu ob današnji kranjski meji. Slednjič obsega urbar še popis dekanije Bovec, obsegajoče vasi Log in Čezsočo.

Rokopis sam je kodeks, sestavljen iz močnega papirja 14. stoletja. Pisava sama je knjižna gotska minuskula 14. stoletja. Na splošno jo smemo imenovati lepo in kaligrafično pisano. Kratic ima

¹⁾ Zgodovina Tolminskega, to je: zgodovinski dogodki sodnijskih okrajev Tolmin, Bolec in Cerknica z njih prirodnoznanstvenim in statističnim opisom (v Gorici 1882), str. 234—235.

²⁾ Konstantin Böhm, Die Handschriften des k. k. Haus- Hof- und Staatsarchives, št. 726.

malo. Od 133 listov male folio-oblike (visočina 29·5 cm, širina 22 cm) jih je nekaj praznih in nepopisanih. Vezava kodeksa je novejšega datuma. Posamezne lege obsegajo različno število listov, navadno jih obsega vsaka po 16. Papir ima kot vodno znamenje goro s tremi vrhovi, od katerih srednji nadkriljuje po visočini desnega in levega. Na srednjem vrhu stoji visok križ. Tako vodno znamenje je bilo n. pr. v Zgornji Italiji v 14. in 15. stoletju precej razširjeno. Dobimo ga v kodeksih, shranjenih danes n. pr. v Vidmu, Padovi, Benetkah, Trevisu, pa tudi v Ljubljani ³⁾.

Na prvi strani kodeksa stoji: *M. III. LXXVII. indictione XV. tempore domini nostri Marquardi dei gratia patriarcha sancte sedis Aquilensis*. Na strani 2 do 5 sledi splošen pregled vsebine. Strani 5 do 132 obsegajo urbarski tekst. Na strani 133 je napisanih v površni kurzivi v italijanskem jeziku nekajotic iz leta 1451 in 1452.

V prvi vrsti na podlagi tega vira, važnega za zgodovino tolminske gastaldije v 14. stoletju, so napisane naslednje strani.

Splošen pregled ozemlja tolminske gastaldije.

Tolminska gastaldija (gastaldia Tulmini) ⁴⁾ je bila leta 1377 upravno razdeljena na šest dekanij (decania) ⁵⁾ in sicer: Tolmin, Ladra, Čiginj, Št. Vidska Gora, Cerkno in Bovec ter dve rihtariji (rictaria, ricteria, rictyria, rityria, rytiria) ⁶⁾: Rovte-Rut (Nemški Rut) in Plužne. Obsegala je torej od ozemlja današnjega tolminskega okrajnega glavarstva ves sodni okraj cerkljanski, ves sodni okraj tolminski, od kobariškega sodnega okraja vasi Vrsno, Kamno, Zaslav, Ladra, Log, Smast, Libušnje, Krn, Svina, Mlinsko in Idrsko; od bovškega sodnega okraja kot enklavo vasi Log Čezsoški in Čezsočo. Pod upravno celoto današnjega goriškega okrajnega glavarstva in sicer pod sodni okraj kanalski so pa spadale tele vasi nekdanje tolminske gastaldije: Lom Kanalski, Log, Doblar in Njivice.

Na čelu gastaldije ⁷⁾ je stal gastald ⁸⁾, na čelu vsake dekanije dekan ⁹⁾, na čelu rihtarije pa rihtar.

Čudno se zdi na prvi hip, da se niti na enem mestu našega urbarja ne omenjata besedi župan ali županija. Ne moremo si misliti, da bi inštitucija župana v 14. stoletju na Tolminskem ne bila znana ali pa manjkala; saj omenja n. pr. gornjegrajski urbar iz leta 1426 v tol-

³⁾ Glej C. M. Briquet, Les Filigranes. Dictionnaire historique des marques du papier, III (Genève 1907), str. 590 nasl., št. 11666, 11671, 11672, 11674, 11686, 11688, 11690, 11707.

⁴⁾ 132 (kjer citiram samo številko, mislim s tem vedno označiti stran v rokopisu urbarja):

⁵⁾ 7, 8', 41, 42, 44, 50, 59, 82, 129.   ⁶⁾ 115, 120, 122, 123', 128.

⁷⁾ 132.   ⁸⁾ 6.   ⁹⁾ 7.

minski vasi Kartečine župana Martina (suppan Martin) ¹⁰). Dotični, kateri je sestavljal naš urbar, gotovo ni imel namena imenovati pri vsaki posamezni vasi takratnega tamošnjega župana. Bržkone je zapriseženi mož (iuratus) ¹¹), katerega najdemo zabeleženega parkrat v našem urbarju, isto kot naš župan, to tem bolj ker stoji v vrsti in v imeniku posestnikov po posameznih vaseh skoraj brez izjeme vedno na prvem mestu ¹²). Ta *iuratus* bi bil torej župan ali predstojnik posameznih vasi; ime *iuratus* ima od tod, ker je moral priseči, da bode izpolnjeval navodila in ukaze svojih predstojnikov ¹³). — Župan širšega delokroga ali „veliki župan“ se pa skriva za imenom dekan: ta je stal na čelu celega okraja — dekanije. Tako dobimo torej tudi na Tolminskem, kakor n. pr. na ozemlju sosednjega freisinškega ozemlja na Kranjskem ali na Spodnjem Štajerskem, dvojno vrsto županov ¹⁴), „župane“, imenovane v našem viru *iuratus*, kateri so stali na čelu posameznih naselbin in „velike župane“ — dekane, stoječe na čelu posameznih dekanij.

Nasplošno je spadala vsaka vas tolminske gastaldije kot celota pod eno in isto dekanijo, vendar je bilo par vasi tolminske gastaldije tako razdeljenih, da je spadalo nekaj kmetij te vasi upravno pod eno, nekaj zopet pod drugo dekanijo. Od osmerih kmetij v vasi Kamno jih je na ta način pet spadalo pod tolminsko, tri so pa spadale pod ladersko dekanijo ¹⁵); od šestih kmetij na Vrsnem sta spadali dve in pol pod čiginjsko, tri in pol pa pod tolminsko dekanijo ¹⁶); od dveh kmetij v vasi Vogelç (kje?) je spadala ena pod čiginjskega, druga pa pod tolminskega dekana ¹⁷); tudi od volčanskih kmetij ste spadali dve v čiginjsko dekanijo, med tem ko so bile ostale podrejene tolminskemu dekanu ¹⁸), da, v vasi Čiginj sami je bila ena kmetija, katera ni spadala upravno pod oblast čiginjskega dekana ¹⁹).

Prvotno je bil, vsaj tako si lahko mislimo, oglejski patriarh deželni knez nad vsemi vasi in ozemljem, o katerih in o katerem govori naš urbar. Vse vasi in kmetije so bile podrejene njegovi deželno-knežji oblasti. Ni pa to trajalo vedno. S tem, da je patriarh podeljeval cele vasi ali pa posamezne kmetije, ležeče na ozemlju, o katerem je govor v našem urbarju, posameznikom, samostanom, cerkvam ali komu drugemu, bodisi kot lastnino, bodisi kot fevd, se je krhala njegova deželnoknežja oblast nad tem ozemljem.

Naš urbar ima na različnih mestih navedene vasi, kmetije i. t. d., katere so ležale sredi oglejskega tolminskega ozemlja in katere so imele

¹⁰) I. Orožen, Das Benediktiner-Stift Oberburg, (Marburg 1876) 308.

¹¹) Prim. zaprisežene može (giurati) na ozemlju Beneških Slovencev (J. Gruden, Slovenski župani v preteklosti, Ljubljana 1916, 48).

¹²) Omenja se tak *iuratus* v vaseh Poljubinj, Log, Sela, Volče, Poljane, Gorenje Ravne, Stržišče in Obloke (20, 33, 36, 42, 91, 104, 116, 117).

¹³) Prim. Gruden, o. c., 36 sl.

¹⁴) Gruden, o. c., 26, 33.

¹⁵) 8'. ¹⁶) 7. ¹⁷) 41. ¹⁸) 42. ¹⁹) 40.

razne osebe od oglejske cerkve v fevd. Te osebe po večini niso same obdelovale ta fevdna posestva, temveč prepustile to drugim. Da začnemo pri raznih gospodih, kateri so bili doma v Tolminu samem, navedemo naj na prvem mestu Filipa in njegove brate iz Tolmina kot one, kateri so imeli leta 1377 največ vasi in kmetij po oglejskem delu Tolminskega od patriarha v fevd; — in sicer vasi Gabrije²⁰⁾, Modreje²¹⁾, Bravnico²²⁾, Hert²³⁾, Daber²⁴⁾, Roče²⁵⁾ in Slap²⁶⁾; od posameznih kmetij pa eno kmetijo v Seliščah²⁷⁾, pol kmetije v Zaslapu²⁸⁾, eno kmetijo v Poljubinju²⁹⁾, ravno toliko v vasi Oblasti³⁰⁾, eno in pol kmetije v Koritnici³¹⁾, eno kmetijo v Laznicah³²⁾, dve in pol kmetije v Ponikvah³³⁾, eno kmetijo v Pečinah³⁴⁾, dve kmetiji v Zakrižu³⁵⁾ in sedem kmetij v Šebreljah³⁶⁾. Poleg tega so imeli Filip in njegovi bratje v Tolminu samem eno zidano hišo (domus de muro), katero so kupili od Jakulina iz Tolmina³⁷⁾, dve drugi hiši (sedimen domi), — eno od teh dveh so tudi kupili od Jakulina iz Tolmina³⁸⁾, — slednjič dva vrtova, katera so kupili od treh oseb, imenovanih Bratigoj, Grivec (Griuič) in Sidonja (Sitogna)³⁹⁾.

Od drugih prebivalcev vasi Tolmina je imel Jakulin iz Tolmina v fevd 6 kmetij v vasi Jesenici⁴⁰⁾; Franča iz Tolmina pa poleg hiše v Tolminu⁴¹⁾ sedem kmetij v vasi Poče⁴²⁾.

Od izventolminskih gospodov imeli so vitezi de Sacco v najemu tri kmetije v vasi Kamno⁴³⁾.

Tudi gospodje iz Soffumberga pri Čedadu so bili patriarhovi fevdniki. Leta 1275 že so imeli v fevd eno kmetijo v Seliščah⁴⁴⁾ in ravnotako tudi še leta 1300⁴⁵⁾ in 1328⁴⁶⁾. V našem urbarju se pa gospodje iz Soffumberga ne omenjajo več kot fevdniki, temveč že kot lastniki te kmetije v Seliščah⁴⁷⁾. Od ostalih kmetij v Seliščah vemo o eni, da so jo imeli leta 1377 Filip in njegovi bratje iz Tolmina⁴⁸⁾, o drugih pa, da sta jih leta 1323 (avgust 13, Fojda [Faedis] v Furlaniji) brata Odorik in Rizzard iz Cucagne za 50 mark oglejskih denarjev prodala Galanganu, sinu Odoriku Siurida iz Čedada⁴⁹⁾. — Poleg kmetije v Seliščah so imeli Soffumberžani na ozemlju tolminske gastaldije leta 1275 v fevd po eno kmetijo v Poljicah v cerkljanskem okraju in eno kmetijo v vasi Oblasti pri Čiginju; poleg tega pa še en tovor piva ali namesto njega na leto o

20) 11.   21) 27.   22) 63.   23) 68.   24) 68.   25) 76.   26) 77.

27) 8.   28) 13.   29) 22.   30) 57.   31) 66.   32) 73.   33) 74'.

34) 80'.   35) 100'.   36) 108, 108'.   37) 17'.   38) 17', 18.

39) 18.   40) 88.   41) 18   42) 90.   43) 8'.

44) Odoricus de Susannis, *Thesaurus ecclesiae Aquilejensis*, ed. G. Bianchi, (Utini) 1877, 26, št. 22.

45) Odoricus de Susannis, o. c., 28, št. 24.

46) Bianchi, *Documenti per la storia del Friuli*, II, 251, št. 536 (citiram Documenti)

47) 8.   48) 8.

49) Bianchi J., *Documenta historiae Foro-Julienensis*, *Archiv für Kunde österreicherischer Geschichtsquellen*, 37, 474, št. 506 (citiram Bianchi, AÖG).

pustu po 20 denarjev⁵⁰⁾. Kmetijo v Poljicah in eno kmetijo v vasi Prapetno, o kateri vemo, da so jo imeli gospodje iz Soffumberga leta 1300 od oglejske cerkve v fevd⁵¹⁾, je dobil po tem letu kot fevd Udalrik, sin Ivana Longa iz Čedadada⁵²⁾.

Od posestev, katera so imele razne osebe kot fevd, moramo razločevati ona, katera so imele te osebe kot lastnino. Ako začnemo zopet pri Filipu in njegovih bratih iz Tolmina, tedaj vidimo, da so imeli ti v lasti po eno kmetijo v vaseh Koritnici v Baški dolini⁵³⁾ in Prapetnem Brdu⁵⁴⁾. Arpučij iz Tolmina je bil lastnik peterih kmetij v Ponikvah⁵⁵⁾ in imel kot takozvani „feudum habitantiae“ štiri kmetije v Prapetnem pri Tolminu⁵⁶⁾. Čedadec Galucij je bil lastnik osmerih in pol kmetije v Volčah⁵⁷⁾.

Tudi nekateri furlanski samostani in cerkve so imele tu pa tam po tolminskih hribih raztreseno lastnino. Stari benediktinski samostan v Rožacu (jugovzhodno od Vidma) prvači, kar se tiče množine posestev, v našem urbarju s sedmimi kmetijami v Ljubinju⁵⁸⁾, eno kmetijo v Ponikvah⁵⁹⁾ in šestimi kmetijami v Idriji pri Bači⁶⁰⁾. Naš vir pravi, da je morala kmetija v Ponikvah služiti oglejski cerkvi trikrat na leto s konji ali kobilami. Zanimivo je dejstvo, da se služba s konji omenja ravno v Ponikvah že v 12 stoletju. Leta 1192 (oktober 14, Oglej) je podelil namreč oglejski patriarh Gotfrid belinjskemu samostanu (Beligna pri Ogleju) štiri kmetije v Ponikvah (kdo je imel leta 1377 te štiri kmetije, o tem naš vir molči) skupno z odvetništvom nad to vasjo in določil, da naj mu (patriarhu) oni kmet, kateri bi imel konja, služi ž njim dvakrat na leto⁶¹⁾.

„Ecclesia sancte Sabade“ (kje?) je bila posestnica ene kmetije v Peljanicah⁶²⁾, čedadski kapitelj pa posestnik ene kmetije v Beziščah⁶³⁾.

Od samostanov alpskih pokrajin je zaznamovan v našem viru edino benediktinski samostan v Gornjem Gradu na Štajerskem kot lastnik osmerih kmetij v Kojci in Kartečinah⁶⁴⁾. Pet od teh osmerih kmetij, in sicer one v Kojci je dobil gornjegrajski samostan že leta 1146⁶⁵⁾. Leta 1326 jih je hotel samostan zastaviti⁶⁶⁾. Leta 1335 jih je imel skupaj z

⁵⁰⁾ Odoricus de Susannis, o. c., 26, št. 22; 28, št. 24.

⁵¹⁾ Odoricus de Susannis, o. c., 28, št. 24.

⁵²⁾ Odoricus de Susannis, o. c., 300, št. 958.

⁵³⁾ 66'.   ⁵⁴⁾ 72'.   ⁵⁵⁾ 74'.   ⁵⁶⁾ 25.   ⁵⁷⁾ 42.   ⁵⁸⁾ 26.

⁵⁹⁾ 74'.   ⁶⁰⁾ 79.

⁶¹⁾ B. M. de Rubeis, Monumenta ecclesiae Aquilejensis (Argentinae 1740), 636.

⁶²⁾ 39.   ⁶³⁾ 70.   ⁶⁴⁾ 84.

⁶⁵⁾ J. v. Zahn, Urkundenbuch des Herzogthums Steiermark, I, 262, št. 254.

— V tej listini omenjeni kraj Losiza niso, kakor misli Zahn, Velike Lašče na Dolenjskem ali kakor mislita Fr. Kos (Časopis za zgodovino in narodopisje, 12, 1915, 63—64) in J. Gruden (Slovenski župani v preteklosti, 47) vas Kozica med Beneškimi Slovenci, temveč, kakor bo to pokazal tudi sestavek, kateri bo izšel v Časopisu za zgodovino in narodopisje, naša Kojca na Tolminskem.

⁶⁶⁾ Bianchi, Documenti, II, 6—7, št. 424; Orožen, o. c., 103.

onimi v bližnjih Kartečinah v najemu Konrad de Neuburch iz Čedadada ⁶⁷⁾. Iz 15. stoletja (1426) nam je ohranjen urbar gornjegrajskega samostana, kateri ima pod zaglavjem „Officium Koziez in Foro Yuly“ popisani gornjegrajski vasi Kojca in Kartečina ⁶⁸⁾.

Na enem samem mestu se omenjajo v našem viru desetine; urbar pravi, da je patriarh Markvard (1365—1381) podelil desetine v Zatoľminu nekemu Nikolaju Venetoriju ⁶⁹⁾.

Tudi regalije omenja naš urbar le na enem mestu. V zadnjem odstavku pravi namreč vir, da imajo vsi oni, kateri potujejo v smeri v ali iz Gorice in Brd (versus Goricia vel in Collibus) plačevati patriarhu od vsakega tovara (soma) po en denar mitnine ⁷⁰⁾.

Gospodarska slika tolminske gastaldije.

Zemljiška enota posameznih vasi (villa) tolminske gastaldije je bila redno kmetija (mansus). Taka kmetija se je lahko imenovala cela (mansus integer) ali pa polovična (polkmetija, mansus medius). Redno je bila kmetija obdelana (mansus cultus), dobimo pa tudi neobdelane kmetije (mansus incultus ali dissolatus) ⁷¹⁾. Kmetijo je obdeloval kmet (mansarius) in sicer navadno vsako po en kmet. Dobimo pa tudi slučaje, da sta imela dva skupaj po eno kmetijo. V Volčah ste bili leta 1377 dve kmetiji, katerih eno sta imela skupaj Matija in Rupret ⁷²⁾, drugo pa Mohor in Perat ⁷³⁾; v Mlinskem sta imela eno in pol kmetije skupaj Črni in Mihael ⁷⁴⁾; v Iderskem Nikolaj in Simon ⁷⁵⁾; v Podmelcu Tomaž in Tržič ⁷⁶⁾ i. t. d. ⁷⁷⁾ Tu imamo misliti na skupno obdelovanje zemlje, kakor n. pr. pri štajerskih kmetih 13. in 14. stoletja ⁷⁸⁾, ne pa na kako zadržno organizacijo, čeravno jo hoče P. S. Leicht na podlagi besede *parentella*, katero je našel v neki tolminski listini iz leta 1288, dokazati tudi za tolminsko ozemlje ⁷⁹⁾. To skupno obdelovanje je šlo tako daleč, da navaja naš urbar pri dveh vaseh po imenu le enega posestnika, druge pa le kot njegove „socii“, tako v Labinjah: *Lampret et socii sui de dicta villa habent dictam villam afictum et solvunt in festo sancti*

⁶⁷⁾ Orožen, o. c., 117.

⁶⁸⁾ Orožen, o. c., 308.

⁶⁹⁾ 14'.

⁷⁰⁾ 132.

⁷¹⁾ Mansus dissolatus ali incultus je istoveten s slovenskim izrazom pustota, katerega dobimo vedno zopet v virih gospodarske zgodovine slovenskega ozemlja. V Furlaniji je postal izraz pustota terminus technicus za neobdelana zemljišča in prešel kot tak v pravnozgodovinske vire, n. pr. v Constitutiones Patriae Fori Julii patriarha Markvarda iz leta 1368 (izdal V. Joppi, Udine 1900, str. 79—80).

⁷²⁾ 42'.

⁷³⁾ 53.

⁷⁴⁾ 51.

⁷⁵⁾ 52'. — Mogoče sta bila Nikolaj in Simon obdelovalca one kmetije v Iderskem, katero so že leta 1258 obdelovali skupaj Svobodin (Sabbadin), Ivan in Svetec (Sfetetz). Gl. Odoricus de Susannis, o. c., 203, št. 443.

⁷⁶⁾ 61.

⁷⁷⁾ 62, 69', 70, 71', 74, 97, 130.

⁷⁸⁾ Alf. Dopsch, Die landesfürstlichen Gesamturbare der Steiermark, str. LXX.

⁷⁹⁾ Un documento matrimoniale slavo del secolo XIII, v Studi in onore di Biagio Brugi, Palermo 1910 (posebni odtisek).

*Michaelis marchas VIII denariorum et solvunt castrados VIII vel pro quolibet castrado denarios XVI*⁸⁰⁾; o vasi Zakriž pa pravi urbar: *Matias et socii sui habent dictam villam ad fictu et solvunt pro dicta villa annuatim marchas VII et castrados VII vel pro quolibet castrado denarios XVI*⁸¹⁾. V Čezsoči sta imela eno kmetijo *Arney et socius suus*⁸²⁾.

Od kmetij (mansus), pod katerimi imamo razumeti kmetski dom z gospodarskimi poslopji in z zraven spadajočim poljem, travniki, pašniki, gozdovjem i. t. d., razločuje naš urbar hiše in jih imenuje *sedimen domi* ali *domus*. Več takih *sedimen domi* je stalo v središču gastaldije, v Tolminu. Poleg teh so stale leta 1377 v Tolminu tudi tri hiše, katere nazivlje naš urbar na kratko *domus*, ena izmed njih je bila celo zidana⁸³⁾. Take, *domus* imenovane hiše so bile raztresene tudi drugod po Tolminskem⁸⁴⁾. Razlikujejo se od kmetij na ta način, da ne spada k njim nič ali pa le malo zemljišča, katero v tem slučaju obstoji v nekaj travnikih in pašnikih, ali ima pa kmet poleg svoje kmetije še po vrhu en tak *domus*, kot n. pr. neki Martin iz Kamna⁸⁵⁾ ali pa neki kmet v vasi Vogelč⁸⁶⁾. V enem slučaju ima obrtnik, kovač Miha v Volčah, tak *domus* s tremi pašniki in tremi travniki⁸⁷⁾.

Poleg hiš dobimo v našem urbarju omenjene košane (cosania). Tudi te so lahko spadale kot pritiklina h kaki kmetiji, kot n. pr. ena v Poljubinju⁸⁸⁾, ali je pa spadalo k posamezni košani nekaj polja in vrta, kakor n. pr. tudi v Poljubinju⁸⁹⁾. Večinoma pa tega ne moremo reči o košanah, v kolikor to lahko posnamemo iz našega vira. Brez izjeme so košane kakor tudi hiše plačevale davščine v denarju; zneski se gibljejo v višini dveh do 28 denarjev. Nekatere vasi so štejele dve do tri košane, druge pa zopet nobene⁹⁰⁾.

Dvor (curia) se omenja v našem urbarju le na dveh mestih; enkrat v Tolminu neka „curia prope Brayda“⁹¹⁾; drugič je imel že omenjeni Martin iz Kamna poleg svoje kmetije še en dom z dvorom in „certo spacio terre“⁹²⁾.

Hlev (stabulum) se imenuje v našem viru le na enem mestu in sicer „stabulum quod happellattur Cassina in monte qui dicitur Cren“ (Krn); njegov lastnik je bil patriarh sam. Oddajal ga je proti letni najemščini v najem. Leta 1338 ga je imel na ta način dekan Jakob iz Volarjev. Toda nekateri Tolminci so vkljub temu, da ni bila ta planina na Krnu namenjena za splošno rabo, priganjali sem gori med sv. Jurijem (24. aprila) in sv. Petrom in Pavlom (29. junija) na pašo svoje konje in govejo živino. Zato je patriarh Bertrand leta 1338 (avgust 26, Čedad) to pod običajno kaznijo strogo prepovedal in ukazal svojemu tolminskemu

⁸⁰⁾ 95.   ⁸¹⁾ 100.   ⁸²⁾ 130'.   ⁸³⁾ 17', 18'.   ⁸⁴⁾ 41, 49, 53', 62, 70'.

⁸⁵⁾ 49.   ⁸⁶⁾ 41.   ⁸⁷⁾ 53'.   ⁸⁸⁾ 23.   ⁸⁹⁾ 23.   ⁹⁰⁾ 18, 18', 23, 29', 37', 42', 49, 62', 72', 74', 80', 98, 98'.

⁹¹⁾ 18'. — Dva kraja se imenujeta še danes v Tolminu Brajda in Pod Brajdo (Rutar, o. c., 202).

⁹²⁾ 49.

gastaldu, naj to razglasi po celi gastaldiji⁹³). Kakor leta 1338 omenjeni Jakob je imel leta 1377 Nikolaj iz Volarjev v najemu patriarhov hlev na Krnu za eno marko in 28 denarjev na leto⁹⁴).

Že iz dejstva, da je en sam hlev na Krnu plačeval na leto tako znatno svoto denarja, lahko sklepamo, da je morala biti živinoreja na Krnskih planinah in tudi drugod po Tolminskem precej razvita. To lahko sklepamo tudi iz tega, da omenja naš urbar pri mnogih vaseh pravico, gnati živino na (patriarhov) pašnik; zgodilo se je to navadno dvakrat na leto. To pravico so imeli posestniki iz vasi: Kneža, Temljine, Grahovo, Logaršče, Roče, Slap, Trus (Trnje?), Bukovo, Žabče, Orehek, Jesenica, Gorje, Poče, Reka in Poljice⁹⁵). Taki živinski pašniki (noda pecudum) so bili kakor kmetije ali takozvani „celi“ (noda pecudum integra) ali „polovični“ (noda pecudum media). En „cel“ živinski pašnik je moral šteti 112 glav goveje živine ali koz in je plačeval oglejski cerkvi na leto po 1015 funtov sira ali namesto teh funtov sira ravnotoliko denarjev⁹⁶). Nekaj desetletij pred postankom našega urbarja (leta 1310) je bilo namesto vsakega sira plačati patriarhu le po pol denarja. Ko sta takrat patriarhova glavarja v Tolminu, Friderik in Ivan iz Villalte, zahtevala od vsakega sira po en denar ali pa še celo več, jima je takratni patriarh Otobonus tako odiranje tolminskih kmetov strogo prepovedal⁹⁷).

Dvakrat se omenja v našem urbarju mlin (molendinum). Eden je mlel v Gabrijah, drugi v Poljubinju. Poljubinjski je plačeval na leto oglejski cerkvi po 20 denarjev⁹⁸).

Ne v zvezi s kmetijami, pač pa kot samostojne, davek in davščine plačujoče enote se omenjajo v našem viru vrtovi (ortus) travniki (campus), pašniki (pratus) in ledine (ronchi). Tako so se nahajali leta 1377 v Tolminu štirje vrtovi in dva travnika, od prvih je bilo plačevati na leto zneske v višini 8 do 20 denarjev na leto⁹⁹), od travnikov pa skupno 12 denarjev¹⁰⁰). V Logu Čezsoškem je ležal en travnik, od katerega je bilo na leto plačevati po 16 denarjev¹⁰¹); v bližnji Čezsoči je imel neki Držimir en travnik in dva pašnika, in plačeval od teh enot na leto po 12 denarjev¹⁰²). Jakob iz Zatolmina je imel pri Doljah ledine in plačeval od njih na leto po 12 denarjev¹⁰³). Omenili smo že, da se

⁹³) V. Joppi, Documenti Goriziani, Archeografo Triestino, 14 (1888), 277 do 278, št. 143.

⁹⁴) 10'. — Blizu planine na Krnu so morali ležati gorski pašniki „in monte Stefan“, o katerih govore med starejšimi listinami dve neohranjeni iz leta 1178 (patriarha Udalrika II.) in iz leta 1213 (patriarha Volfgerja) in ena ohranjena patriarha Gregorja iz leta 1261 (junij 25, Videm). Ležati so morali nekako nad vasmi Ladra, Smast, Kamno in Drežnica, kajti med Drežničani in prebivalci prvih treh vasi je prišlo radi njih prav mnogokrat do prepira (Bianchi v AÖG, 21, 1859, 405, št. 266).

⁹⁵) 61, 62, 64, 65, 72, 75—78, 83, 86—90, 107, 109. ⁹⁶) 5'.

⁹⁷) Joppi, o. c., Archeografo Triestino, 13, 1887, 54, št. 30, ⁹⁸) 11, 23.

⁹⁹) 18, 18'. ¹⁰⁰) 18'. ¹⁰¹) 129. ¹⁰²) 131. ¹⁰³) 14'.

menjajo travniki, pašniki, vrtovi i. t. d. večkrat v zvezi in kot pritikleline posameznih kmetij in košan.

Vsaka kmetija, hiša, košana i. t. d. je plačevala oglejski cerkvi gotovo, v urbarju zabeleženo množino davščine bodisi v novcih, bodisi in natura.

Od davščin imamo v prvi vrsti omeniti takozvani redni davek (census) ¹⁰⁴). In natura so ga plačevali z ržjo (fromentum, frumentum) ¹⁰⁵) in drugim žitom sploh (anona) ¹⁰⁶), in sicer rž v množini polovice do štirih starjev, drugo žito pa v množini enega do šestih starjev.

Plačevanje rednega davka in natura je bilo, ako upoštevamo ohranjene nam tozadevne listine, koncem 13. stoletja na Tolminskem še povsod v navadi. Siurid iz Tolmina je plačeval leta 1294 od ene kmetije v Tolminu na leto po tri starje rži in šest ovsa ¹⁰⁷). Istega leta je plačeval Martin iz Cerknega za tri kmetije v Cerknem dva starja rži, štiri starje ovsa, štiri glave molzne živine in poleg tega še 18 denarjev ¹⁰⁸); Poli iz Tolmina pa o sv. Mihelu od štirih kmetij v Gabrijah za vsako na leto po štiri starje rži, šest starjev ovsa, en sir in eno glavo goveje živine ¹⁰⁹).

Toda leta 1377 niso plačevali na Tolminskem povsod več in natura. Več kot pri polovici vasi tolminske gastaldije je izpodrinil davek v novcih žitni davek in natura ¹¹⁰). Ta preobrat iz naturalnega gospodarstva v denarno gospodarstvo se je izvršil ravno za časa patriarha Markvarda in dal po mojem mnenju povod za sestavo urbarja iz leta 1377. Kajti dejstvo, da je začelo veliko število kmetov namesto kakor preje in natura plačevati izključno ali po večini v denarju, je dovolj tehtno, da je dal patriarh Markvard sestaviti nov urbar svoje gastaldije. Izkazala se je potreba, določiti in napisati visočino novih denarnih davščin. Svota, katero je imela plačevati posamezna kmetija na leto, je kaj različna. V urbarju so zabeležene te-le svote: 32 denarjev ¹¹¹), 40 denarjev ¹¹²), 64 denarjev ¹¹³), sto denarjev ¹¹⁴), pol marke ¹¹⁵), pol marke in 8 denarjev ¹¹⁶), pol marke in 20 denarjev ¹¹⁷), ena marka ¹¹⁸), ena marka in 8 denarjev ¹¹⁹),

¹⁰⁴) 6, 11, 84. ¹⁰⁵) 7—9', 10'—14, 16, 16', 19, 20, 24, 27—29, 31, 33, 34, 36, 37, 39—42, 44, 44', 52—58, 61, 62, 64, 65, 67—78, 83, 85—91, 95—97, 100—102, 104, 105, 107, 109, 122—124.

¹⁰⁶) 7—14, 16, 16', 19, 20, 24, 27—29, 31, 33, 36, 37, 39, 40—42, 44, 44', 52 do 56, 58, 61, 62, 64, 67—78, 83, 85—92, 95—97, 100—102, 104, 109.

¹⁰⁷) Odoricus de Susannis, o. c., 279, št. 814.

¹⁰⁸) Odoricus de Susannis, o. c., 284, št. 840.

¹⁰⁹) Odoricus de Susannis, o. c., 284, št. 841.

¹¹⁰) 8, 9', 14, 16, 19, 24, 28, 35, 37, 43, 44, 44', 46, 48, 50, 58, 60—62, 64, 65, 67, 68, 71—78, 80, 85—92, 95—97, 100—102, 104, 105, 107—109, 117, 122, 123, 128, 129.

¹¹¹) 15, 59, 79, 115, 115', 116, 118, 119, 126, 127. ¹¹²) 62, 75', 84', 105'.

¹¹³) 14', 45', 130'. ¹¹⁴) 97', 98.

¹¹⁵) 42', 50, 77, 80', 85, 96', 98, 100', 104', 108', 117. ¹¹⁶) 103.

¹¹⁷) 107'.

¹¹⁸) 14', 22, 27, 29, 35, 37', 42'—44', 47, 50, 52', 53, 57, 66, 82, 86, 88, 91, 98, 101', 102', 104', 105', 129. ¹¹⁹) 87.

ena marka in 16 denarjev ¹²⁰⁾, ena marka in 18 denarjev ¹²¹⁾, ena marka in 24 denarjev ¹²²⁾, ena marka in 32 denarjev ¹²³⁾, ena marka in 40 denarjev ¹²⁴⁾, ena marka in 48 denarjev ¹²⁵⁾, ena marka in 64 denarjev ¹²⁶⁾, ena marka in 68 denarjev ¹²⁷⁾, ena marka in 80 denarjev ¹²⁸⁾, ena marka in 96 denarjev ¹²⁹⁾, ena marka in 98 denarjev ¹³⁰⁾, ena marka in 100 denarjev ¹³¹⁾, ena marka in 112 denarjev ¹³²⁾, ena marka in 116 denarjev ¹³³⁾, ena marka in 7 liber ¹³⁴⁾, nadalje 8 liber ¹³⁵⁾, 9 liber ¹³⁶⁾, 12 liber ¹³⁷⁾, 12 liber in dva denarja ¹³⁸⁾, 13 liber ¹³⁹⁾, 13 liber in dva denarja ¹⁴⁰⁾, 15 liber ¹⁴¹⁾, 15 in pol libre ¹⁴²⁾, 16 liber ¹⁴³⁾, 17 liber ¹⁴⁴⁾, 17 liber in dva denarja ¹⁴⁵⁾, 18 liber ¹⁴⁶⁾, 18 in pol libre ¹⁴⁷⁾, 19 liber ¹⁴⁸⁾ in 27 liber ¹⁴⁹⁾.

Nekatere kmetije tolminske gastaldije so plačevale poleg davščin in natura tudi deloma nekaj v novcih, n. pr. poleg naturalnega davka (bladum, collecta, colta) še 9 liber in 18 denarjev pro vino poiesdarum ¹⁵⁰⁾, 14 liber ¹⁵¹⁾, 16 liber ¹⁵²⁾, 17 liber in dva denarja ¹⁵³⁾, 18 liber ¹⁵⁴⁾, pol marke ¹⁵⁵⁾, pol marke in 7 denarjev ¹⁵⁶⁾, eno marko ¹⁵⁷⁾, eno marko in 16 denarjev ¹⁵⁸⁾ in poleg polovice davka in natura eno marko in 32 denarjev ¹⁵⁹⁾.

Nekatere druge tolminske kmetije zopet so plačevale poleg denarnega davka, katerega višina je bila različna (10 liber, 11 liber, 12 liber, 14 liber, 15 liber, 15 liber in štirje denarji, 16 liber 40 denarjev, pol marke, ena marka in 16 denarjev, ena marka in 24 denarjev, ena marka in 40 denarjev in ena in pol marke ter osem denarjev) še po 8, 9, 16 ali pa večinoma 18 denarjev za pojezdno vino. ¹⁶⁰⁾ Druge kmetije zopet so morale poleg davka v denarju in novcev za pojezde plačevati še dva sira ali namesto teh 12 denarjev ¹⁶¹⁾ ali eno glavo molzne živine ¹⁶²⁾. Nekatere v denarju in deloma tudi in natura plačujoče kmetije so bile oproščene od dolžnosti, dobavljati meso (patriarhovemu) dvoru (carnes curiae) ¹⁶³⁾. Te kmetije so plačevale davka v novcih po 15 liber, 10 denarjev, 64 denarjev, 104 denarje, 112 denarjev, 148 denarjev, pol marke, pol marke in 20 denarjev, pol marke in 40 denarjev, eno marko ali eno marko in 16 denarjev ¹⁶⁴⁾. — Nekatere kmetije zopet so imele svoj po-

¹²⁰⁾ 14, 97', 101, 101'.	¹²¹⁾ 60, 60'.	¹²²⁾ 22, 72, 97'.	
¹²³⁾ 14, 37, 92'.	¹²⁴⁾ 52, 87', 107'.	¹²⁵⁾ 22, 28', 103.	¹²⁶⁾ 29', 97'.
¹²⁷⁾ 61'.	¹²⁸⁾ 52', 61, 62, 74', 75', 98.	¹²⁹⁾ 42'.	¹³⁰⁾ 74'.
¹³¹⁾ 62'.	¹³²⁾ 42'.	¹³³⁾ 74'.	¹³⁵⁾ 128.
¹³⁶⁾ 92'.	¹³⁷⁾ 24.	¹³⁸⁾ 48, 49.	¹³⁹⁾ 43, 105'.
			¹⁴⁰⁾ 48.
¹⁴¹⁾ 22, 44', 45', 65, 73, 75', 96, 96', 98, 104'.		¹⁴²⁾ 19.	
¹⁴³⁾ 24, 124, 125.	¹⁴⁴⁾ 19.	¹⁴⁵⁾ 61', 122, 123.	¹⁴⁶⁾ 50, 87'.
¹⁴⁷⁾ 104'.	¹⁴⁸⁾ 35.	¹⁴⁹⁾ 22.	¹⁵⁰⁾ 46.
			¹⁵¹⁾ 10.
¹⁵³⁾ 34.	¹⁵⁴⁾ 9', 10	¹⁵⁵⁾ 42'.	¹⁵⁶⁾ 55.
			¹⁵⁷⁾ 34, 86, 107.
¹⁵⁸⁾ 69, 69'.	¹⁵⁹⁾ 37.		

¹⁶⁰⁾ 10, 28, 28', 47, 49, 58, 64, 64', 65, 66, 80, 82, 92, 92', 94, 109, 109', 110.

¹⁶¹⁾ 32. ¹⁶²⁾ 88', 89', 91'.

¹⁶³⁾ Ta davščina je obstojala v tem, da je kmetija dajala (patriarhovemu) dvoru na leto po enega kozlička ali jagnje (vredno 6 denarjev) ter enega koštruna vrednega 16 denarjev (6).

¹⁶⁴⁾ 8, 11, 16, 16', 17, 17', 40, 78, 80.

sebej specializiran način plačevanja davščin; tako je plačevala ena na leto po 11 liber in dve kokoši ¹⁶⁵⁾, druga zopet po eno marko in pol ter enega koštruna in eno jagnje ¹⁶⁶⁾, tretja po eno marko in 40 denarjev ter eno glavo molzne živine vredno 20 denarjev ¹⁶⁷⁾, četrta po eno marko in enega koštruna vrednega 16 denarjev ¹⁶⁸⁾, peta po 40 denarjev in eno glavo goveje živine vredno 24 denarjev ¹⁶⁹⁾ in šesta slednjič po pol marke in 24 denarjev ter 24 funtov sira ¹⁷⁰⁾. Tako vidimo, da je vladala, kar se tiče davščin, katere so tolminski kmetje leta 1377 odrajtovali deloma v novcih, deloma in natura, največja raznolikost.

Jako raznolike so bile tudi takozvane manjše davščine (minuta servicia). Vendar je nadomestil njih plačevanje in natura leta 1377 že skoraj povsod denar, tako, da je običajna fraza našega urbarja: za to in to davščino toliko in toliko svoto denarja (n. pr. pro vino trium poiesdarum denarios XVIII).

Naj omenimo tu na prvem mestu davščino, imenovano na kratko pro tribus serviciis ¹⁷¹⁾. Obstoja je v tem, da je posamezna kmetija dajala patriarhu po trikrat na leto gotove svote denaja, in sicer o sv. Juriju 4 denarje, o sv. Mihelu 4 denarje in o pustu 3 denarje ¹⁷²⁾. Namesto davščine po tribus serviciis je na nekaterih mestih našega urbarja zabeležena davščina pro duobus serviciis, obstoječa iz šestih denarjev ¹⁷³⁾. Nekateri kmetije so plačevale ob enem izmed imenovanih treh plačilnih terminov posebno davščino, katera se je imenovala po terminu *servicium s. Georgii, ratio s. Georgii* ozir. *ad s. Georgium* (8 do 16 denarjev) ¹⁷⁴⁾, *servicium s. Michaelis, ratio s. Michaelis* ozir. *ad s. Michaelem* (4 do 16 denarjev) ¹⁷⁵⁾ in *servicium carnisprivii* ozir. *circa carnisprivium* (32 denarjev) ¹⁷⁶⁾. Znano nam je pa tudi, da so pro *servicio s. Marie de Candelis* (svečnica) plačevale nekatere tolminske kmetije po 6 denarjev na leto ¹⁷⁷⁾.

Kar se tiče drugih manjših davščin, so plačevali tolminski kmetje leta 1377 posebno mnogo glav goveje živine (bestia) oziroma namesto teh določene svote denarja. Tako naletimo prav mnogokrat na davščino, obstoječo iz ene glave molzne živine (bestia cum lacte), oziroma namesto te iz dvajsetih denarjev ¹⁷⁸⁾. Nič manj pogostokrat se je plačevala glava goveje živine, katera je bila namenjena za (patriarhovo) kuhinjo (bestia pro quoquina), — vredna je morala biti 10 denarjev ¹⁷⁹⁾, — in tako zvana žival, katero so dajali namesto

¹⁶⁵⁾ 50.   ¹⁶⁶⁾ 71'.   ¹⁶⁷⁾ 88.   ¹⁶⁸⁾ 95.   ¹⁶⁹⁾ 111.   ¹⁷⁰⁾ 129.

¹⁷¹⁾ 8—10', 19, 20, 24, 27—29, 31, 33—44', 52—58, 61, 64, 65, 67—79, 83, 85—92, 95—97, 100—102, 104, 105, 107—109, 117, 122—124.

¹⁷²⁾ 6.   ¹⁷³⁾ 45'.   ¹⁷⁴⁾ 6, 5', 7, 54, 60, 64, 84.

¹⁷⁵⁾ 6, 5', 7, 11, 13, 14, 60, 64, 84.   ¹⁷⁶⁾ 5, 7, 52, 54.   ¹⁷⁷⁾ 52.

¹⁷⁸⁾ 6—9', 27—29, 31, 33—37, 40, 43, 44, 44', 52—57, 61—65, 67—78, 83, 85 do 92, 95—97, 100—102, 104, 105, 107—109, 117, 122—124.

¹⁷⁹⁾ 7—14, 16, 19, 20, 24, 27—29, 31, 33—36, 41—45, 48, 52, 55, 58, 61—65, 67—78, 83, 85—92, 95—97, 100—102, 104, 105, 107, 109, 117, 122—124.

vina (*bestia pro vino*¹⁸⁰). Parkrat se omenjajo tudi *bestiae polvicarum* ozir. *bestiae quae appellantur polvice*; dve živali te vrste ste morali biti vredni 10 denarjev¹⁸¹). Po plačilnih terminih se zo-vejo *bestiae s. Jacobi* (ena vredna 16 denarjev)¹⁸²) in *bestiae s. Petri*¹⁸³). V tej zvezi naj omenim tudi davščino *pro racione vacarum*, obstoječo iz sedmih denarjev¹⁸⁴).

Od ostalih manjših davščin našega urbarja naj navedem še takozvano davščino čebel (*ratio apium*)¹⁸⁵), davščin sirov, od katerih je moral biti vsak vreden večinoma 6 denarjev¹⁸⁶) in davščino, obstoječo iz kokoši in jajc¹⁸⁷). Mnogo je takih davščin, katere so se plačevale le po imenu in natura, v resnici pa v novcih. Tako so plačevale leta 1377 nekatere tolminske kmetije letnih 18 in včasih tudi 6 denarjev namesto vina, katerega je imel dobiti patriarh ali njegov namestnik ob priliki in za časa treh (enkrat tudi le dveh) pojezd na leto (*pro vino trium poiesdarum*)¹⁸⁸); nadalje letnih 10 denarjev namesto piva (*pro cervesa*)¹⁸⁹); eden ali pa tudi štiri denarje namesto neke iz češpelj nakuhane pogače (*pro brasadollo ali brasadullo*)¹⁹⁰); po štiri ali osem denarjev namesto sena (*pro racione feni*)¹⁹¹); v enem slučaju po 16, v drugem pa po 40 denarjev namesto trave (*pro herba*)¹⁹²; po 14 denarjev namesto jerebic in orehov (*pro perdicibus et galigis*)¹⁹³) in slednjič po eden ali pa po dva denarja namesto kruha ribičem (*pro pane piscatorum*)¹⁹⁴).

Poedine kmetije in posestniki so imeli in plačevali zopet posebne vrste davščin. Posestniki v kraju Tolminu samem so plačevali posebno kapune (*capunus*)¹⁹⁵). Kmet Jachil v Čadri je namesto vsakega drugega davka dajal na leto patriarhu po 198 skled (*scudelas*), krožnikov (ta-

¹⁸⁰) 6, 8, 9', 19, 27-29, 31, 33-36, 43-44', 61-65, 67-72, 74-80, 82-92', 94-97, 100-102, 104, 105, 108-110, 117, 122-124.

¹⁸¹) 52, 56. ¹⁸²) 6, 7, 54. ¹⁸³) 6.

¹⁸⁴) 6, 8, 8', 9, 19, 27-29, 31, 33-36, 61-65, 67-70, 72, 74-77, 83, 85-91, 95-97, 100-102, 104, 105, 107, 109, 117, 122-124.

¹⁸⁵) 9', 19, 27-29, 31, 33-36, 44, 44', 61, 62, 64, 65, 67-78, 83, 85-92, 95 do 97, 100-102, 104-105, 107-109, 112, 117, 123, 124.

¹⁸⁶) 5', 7-14, 19, 20, 24, 27-29, 31-38, 40-45', 48, 52, 55, 58, 61-65, 67 do 78, 83, 85-92, 95-97, 100-102, 104, 105, 107-109, 117, 122-124, 129, 130.

¹⁸⁷) 50, 52, 53, 56.

¹⁸⁸) 5-14, 19, 20, 24, 27-29, 31-49, 52, 54-58, 60-62, 64-80, 82-92, 94 do 97, 100-102, 104-105, 108-110, 117, 122-124. — O sodnih zborih, imenovanih na Gorenjskem in Goriškem pojezde, prim. sedaj že imenovano Grudново razpravo o slovenskih županah, str. 54 sl.

¹⁸⁹) 9', 19, 27-29, 36, 61, 62, 64.

¹⁹⁰) 9', 19, 27-29, 31, 61, 62, 64, 67-71, 74-77, 87-90, 96, 97, 100, 109.

¹⁹¹) 9', 27-29, 31, 36, 67, 69-71, 73, 74, 75, 101. ¹⁹²) 7.

¹⁹³) 52, 53, 55.

¹⁹⁴) 83, 85-91, 95-97, 100-102, 104, 105, 107-109, 117, 122-124.

¹⁹⁵) 18'.

leria), „strucias“ in kupic (çifos) in sicer po 66 na praznik sv. Jurija, sv. Mihela in o Božiču ¹⁹⁶). Nekatere kmetije tolminske gastaldije so dajale za časa pojezd takozvano mesnico (mesničā) koštrunov in kozličkov ¹⁹⁷); kmetije v Prapetnem Brdu so pa dajale ob priliki pojezd takozvane pojezdne pogače (pogacias poiesdarum) ¹⁹⁸).

Ako pregledamo končno na splošno plačilne termine, vidimo da so bili glavni in najbolj v navadi: pust (carnisprivium, dnevi od sobote pred do torca po nedelji Esto mihi, posebno pa ta nedelja sama), sv. Jurij (v oglejski vladikovini 24. aprila) in sv. Mihel (29. septembra). Po teh treh plačilnih terminih se imenujejo razne davščine (servicium, ratio); najrazličnejše davščine so plačevali tolminski kmetje o sv. Mihelu, med njimi tudi sire ¹⁹⁹). Po sv. Petru (29. junija) in po sv. Jakobu (25. julija) se imenujejo živali, katere so, kakor smo že omenili, dajali Tolminci na dan godu teh svetnikov ²⁰⁰). Tudi po svečnici (s. Maria de candelis) se zove neki drug poseben servitium ²⁰¹). Novce za jerebice in orehe (pro perdicibus et galigis) je bilo odrajtovati o Božiču ²⁰²). Enkrat se omenja kot plačilni termin tudi god sv. Lavrencija (10. avgusta) ²⁰³).

Na podlagi davščin in njih kakovosti razvidimo različne vrste zemljiških pridelkov in njih razširjenost širom ozemlja tolminske gastaldije. Ako pregledamo na ta način vrste žita, imenovane v našem urbarju, tedaj smemo sklepati, da so leta 1377 pridelali na Tolminskem največ rži (frumentum *ααζ' έξοχλ'ι*) ²⁰⁴).

Trave in sena je, kakor se kaže, zrastle na zemlji tolminske gastaldije tudi precej. To smemo sklepati deloma iz davščin pro feno ²⁰⁵) in pro herba ²⁰⁶) in deloma iz dejstva, da se večkrat omenjajo travniki (pratus) ²⁰⁷).

Iz drugih virov lahko sklepamo, da so pridelali na Tolminskem v srednjem veku precej lanu. Tako vemo, da je leta 1233 oglejski patriarh Bertold podelil čedadski proštiji desetino od lanu ²⁰⁸). Radi te desetine od lanu je prišlo že leta 1255 do prepira ²⁰⁹).

Vinoreja je bila gotovo, kakor drugod po alpskih deželah v srednjem veku, tudi na Tolminskem razširjena, bolj kot dandanes, toda in natura niso Tolminci leta 1377 dajali vina nikjer več. Dobimo le davščino v noveih za pojezdno vino ²¹⁰).

Da je bilo leta 1377 na Tolminskem tudi nekaj vrtov in sadje-reje, smemo kolikortoliko sklepati iz dejstva, da se omenjajo vrtovi (ortus) ²¹¹) in pa davščine *pro perdicibus et galigis* (orehi) ²¹²).

¹⁹⁶) 15.   ¹⁹⁷) 132.   ¹⁹⁸) 72.   ¹⁹⁹) 6.   ²⁰⁰) 6, 7, 54.

²⁰¹) 52.   ²⁰²) 52, 53, 55.   ²⁰³) 52.   ²⁰⁴) Citati zgoraj.   ²⁰⁵) Citati zgoraj.   ²⁰⁶) Citati zgoraj.   ²⁰⁷) 53, 78, 129, 131.

²⁰⁸) Schumi, Urkunden und Regestenbuch des Herzogthums Krain, II, št. 81.

— Prim. Armida Sacchetti, Per il possesso di Tolmino, Nuovo Archivio Veneto, Nuova Serie, 5, 10 (1905), 51; Rutar, o. c., 32; Manzano, Annali del Friuli, II, 317.

²⁰⁹) Armida Sacchetti, l. c., 52, opomba 1.   ²¹⁰) Prim. 204—206.   ²¹¹) 18, 23.

²¹²) 52, 53, 55.

Dežela v kateri je bila živinoreja jako razširjena, je bilo Tolminsko v 14. stoletju. Omenjajo se v urbarju *pecutes*²¹³⁾, *pechora* in na mnogih mestih pašniki, namenjeni za živino (noda *pecudum*)²¹⁴⁾. Na Krnu je stal hlev (*stabulum*), imenovan z romansko besedo *cassina*²¹⁵⁾. Iz krajev na sosednjem freisinškem ozemlju na Kranjskem so v 13. in 14. stoletju pošiljali živino na pašo na tolminske planine²¹⁶⁾. *Bestiae cum lacte*, *bestiae s. Petri*, *bestiae s. Jacobi*, *bestiae pro vino*, *bestiae pro quoquina*, *bestiae polvicarum*, pa tudi *carnes curiae* in *racio vacarum* govore v prilog naši trditvi, da je bila tolminska živinoreja v 14. stoletju precej razvita. Ponovim naj še, da je moral en živinski pašnik šteti 112 glav goveje živine ali pa isto število koz.²¹⁷⁾

Indirektno govore v prilog razširjeni in razviti živinoreji mnoge davščine v siru (*caseus*). Sicer je pa treba omeniti, da je bilo sirarstvo v srednjem veku povsod v alpskih deželah veliko bolj razširjeno nego je dandanes in da je bil sir v srednjem veku po naših krajih prava ljudska hrana. Posebno na planinah in živinskih pašnikih je cvetelo sirarstvo²¹⁸⁾.

Poleg reje goveje živine je bila na Tolminskem v 14. stoletju tudi ovčereja precej razvita in razširjena. Posebno manjši posestniki so dajali patriarhu davščino v kozličkih (*edus*)²¹⁹⁾ in koštrunih (*castratus*, *castronus*)²²⁰⁾. Meso, katero je bilo pod imenom *carnes curiae* namenjeno za patriarhov dvor, je bilo kozličevina, jagnjetina, ali koštrunovina²²¹⁾.

Kar se konjev in konjereje tiče, se omenjajo v našem viru le na enem mestu konji, oziroma kobile²²²⁾. Prešiči se ne omenjajo nikjer.

Da so imeli Tolminci okoli leta 1377 tudi nekaj perutnine, smemo sklepati iz dejstva, da se omenjajo davščine, obstoječe iz kapunov²²³⁾, kokoši (*galina*)²²⁴⁾ in jaje²²⁵⁾.

Mnogokrat se omenja v našem urbarju davščina pro pane piscatorum²²⁶⁾. Zato smemo sklepati na kolikortoliko izdaten ribolov v tolminskih vodah in to tembolj, ker govore tudi drugi viri 14. stoletja o tolminskih ribičih in ribolovstvu. Tako je dovolil leta 1337 (junij 21. Čedad) oglejski patriarh Bertrand kot vrhovni imajitelj vsega ribjega lova po svojih tolminskih vodah bratoma Viljemu in Ulvinu, sinoma umrlega Nattija iz Čedada, da smeta imeti za dobo njegovega življenja nastavljenega ribiča v svrhu ribolovstva v rekah Cerknica (Circhiniz), Bača (Buzza), Idrija (Idria), Soča (Isoncio), Tolminka (Tulmina), Idrija (Idrischa) in

²¹³⁾ 5'. ²¹⁴⁾ 111.

²¹⁵⁾ 10'. — Rutar (o. c., 72) piše, da pomeni ime „kašina“ toliko kot pristava ali mlekarnica.

²¹⁶⁾ Zahn, Codex diplomaticus Austro-Frisingensis, III, Fontes rerum Austriacarum, II, 36, 202.

²¹⁷⁾ 5'. ²¹⁸⁾ 5'. ²¹⁹⁾ 71', 132. ²²⁰⁾ 27, 71', 76, 95, 100, 132.

²²¹⁾ 6. ²²²⁾ 46. ²²³⁾ 18'. ²²⁴⁾ 50, 52, 53, 56. ²²⁵⁾ 53, 56.

²²⁶⁾ Citat zgoraj.

drugih vodah tolminskega ozemlja²²⁷). Nekaj podobnega je dovolil isti patriarh leta 1343 svojemu masariju Pavlišu iz Bovca²²⁸).

Povsod po Tohlminskem so v 14. stoletju imeli čebele. Temu v prilog govore davščine, imenovane *racio apium*, katere so omenjene na prav mnogih straneh našega vira²²⁹).

Štajerskim davščinam v kruhu iz 13. in 14. stoletja²³⁰ n. pr. so v sorodu davščine *pro brasadullo* ali *pro brasadollo* (iz češpelj nakuhana pogača)²³¹ in *pogacie poiesdarum* — pojezdne pogače našega vira²³²).

Končno nam bodi dovoljeno, napisati še par stavkov o merah, denarju in cenah, katere se omenjajo in o katerih govori naš vir.

Kar se mer tiče, nam ne nudi ta tolminski urbar velike raznolikosti. Žito sploh so merili na starje (star); sir pa tehtali na funte (libra)²³³).

Denar šteje naš urbar z markami (marca), librami ali funti (libra) in denarji (denarius). Marka je bila takozvana števna marka. Na vsako marko je prišlo 160 denarjev. Pol marke se imenuje v našem urbarju *marca media* ali *marca dimidia*.

Kar se cen tiče, moram omeniti, da ni sicer nikjer v našem urbarju rečeno, toliko in toliko svoto denarja je treba plačati za to in to stvar. Povsod imamo namreč opraviti s takozvanimi relucijskimi cenami, to se pravi, namesto stvari in natura je lahko plačal dotični zadevno stvar v denarju in svota, katero je moral odšteti, je zabeležena v urbarju. Ako zberemo skupaj malo število takih poročil o cenah, razvidimo iz tega, da so za eno v (patriarhovo ali njegovega namestnika) kuhinjo namenjeno glavo goveje živine (bestia pro quoquina) plačevali brez izjeme po 10 denarjev, za eno *bestia pro vino* brez izjeme po 16 denarjev in za eno *bestia cum lacte* brez izjeme po 20 denarjev. Od drugih cen imamo še navesti, da je stal en kozliček ali eno jagnje šest denarjev²³⁴), en koštrun pa 16 denarjev²³⁵). Za en sir je zabeleženih skoraj povsod šest denarjev, za polovico sira pa trije denarji; po enkrat je zabeležena v našem urbarju cena za en sir s 16 denarji²³⁶), za en funt pa z enim denarjem²³⁷).

Prebivalstvo Tolminskega.

Prebivalstvo ozemlja, o katerem govori naš urbar, je bilo po večini podložnega kmetiškega stanu. Le prebivalstvo kraja Tolmina samega se je po stanu deloma razlikovalo od ostalega; tu so bili doma patriarhovi ministeriali, katerih imena smo v enem prejšnjih odstavkov

²²⁷) Joppi, Documenti Goriziani, Archeografo Triestino, 14 (1888), 272, št. 138.

²²⁸) L. c., 15 (1890), 66, št. 166. ²²⁹) Citat zgoraj.

²³⁰) Dopsch, o. c., str. CXXXI. ²³¹) Prim. 229. ²³²) Prim. 229. ²³³) 5', 129. ²³⁴) 8 etc. ²³⁵) 6.

²³⁶) 129. ²³⁷) 5'.

že slišali: Filip in njegovi bratje²³⁸), Jankulin ali Jakulin²³⁹), Franča²⁴⁰), Bratigoj²⁴¹) in Arpučij iz Tolmina²⁴²). Ti so imeli tukaj v Tolminu samem poleg kmetij svoja domovja, hiše, dvore, košane, vrtove in travnike²⁴³).

Okolica Tolmina in drugo ozemlje ob Soči, Idriji in Bači je pa bilo naseljeno od Slovencev, ki so obdelovali ali kot kmetje h kmetiji spadajoče ozemlje ali pa kot manjši posestniki manjše zemljiške komplekse (sedimen domi, domus, curia, cosania). Skromne so bile njih življenske potrebščine, kar so rabili, so pridelali ali napravili sami, obrtnikom niso dali mnogo zaslužiti. Še največkrat se imenuje izmed teh v našem urbarju kovač (faber), akoravno je tudi to ime lahko postalo osebno in ne znači več izvrševalca obrtniškega poklica. V Čiginju je imel neki Mateus faber pol kmetije²⁴⁴); v Volčah je živel kovač Mihael, kateri pa ni imel kmetije, temveč samo hišo s tremi travniki in tremi pašniki²⁴⁵); nasprotno je imel v Humu v Šentvidski dekaniji *Michil faber* kar dve kmetiji²⁴⁶); v Kneži je imela kovačeva žena (mulier fabri) skupaj z nekim Jachilom eno kmetijo²⁴⁷). Kovač se imenuje tudi v Kozarščah²⁴⁸). V Volčah je bival leta 1377 tudi čevljar (calcifex) Matevž²⁴⁹), v Prapetnem Brdu pa le neka *mulier calcifici*²⁵⁰). V Otaležu je živel neki tkalec (tessor) Juri²⁵¹), v Logarščih pa neki kmet z imenom Clabuçar²⁵²).

Prebivalstvo tolminske gastaldije v srednjem veku je bilo slovenske narodnosti. Le patriarhovi ministeriali in tu in tam kaki patriarhovi oskrbniki so bili mogoče nemškega ali italijanskega rodu. Nemškega rodu so bili prebivalci rihtarije (Nemški) Rut, kamor so došli bržkone iz Pusterske doline za časa vladanja patriarha Bertolda (1218—1251)²⁵³). Da imamo opraviti na Tolminskem s slovenskim prebivalstvom, to kažejo tudi osebna imena posameznikov. Ta imena sploh lahko delimo v dve veliki skupini: slovenska narodna imena ali imena slovenskemu jeziku prilagodena in tuja (latinska, romanska, germanska i. dr.) imena²⁵⁴).

²³⁸) 6, 8, 11, 13, 17', 18, 22, 27, 57, 63, 66, 66', 68, 72', 73, 74', 76, 77, 80', 100', 108, 108'.

²³⁹) 17', 88. ²⁴⁰) 90. ²⁴¹) 18. ²⁴²) 25, 74'. ²⁴³) 17', 18, 18'

²⁴⁴) 40. ²⁴⁵) 53'. ²⁴⁶) 59. ²⁴⁷) 62. ²⁴⁸) 37. ²⁴⁹) 42'.

²⁵⁰) 72. ²⁵¹) 122. ²⁵²) 75'.

²⁵³) E. Turus, Museo Provinciale di Gorizia, Forum Julii, II, 1911, 247—248.

²⁵⁴) Pri določitvi posameznih imen sem se naslanjal med drugim na sledeča dela: Fr. Miklosich, Die Bildung der slavischen Personennamen, Denkschriften der kaiserl. Akademie der Wissenschaften, phil.-hist. Klasse, 10; Fr. Maretić, O narodnim imenima i prezimenima u Hrvata i Srba, Rad jugoslavenske akademije, 81, 82; J. C. Jireček, Die Romanen in den Städten Dalmatiens während des Mittelalters, Denkschriften kot zgoraj, 48, 49; W. Bruckner, Die Sprache der Langoarden, (Quellen und Forschungen zur Sprach- und Kulturgeschichte der german. Völker, 75), Strassburg 1895; Förstemann, Altdeutsches Namenbuch, 2 dela, 3. izdaja; A. Stegenšek, Dekanija Gornjegrajska, Cerkevni spomeniki Lavantinske škofije I, dodatek.

Kar se prvih tiče dobimo med njimi še stara slovenska osebna imena kakor Bratigoj, Črnigoj, Držimer, Primota, Stanigoj i. dr. Na človeško postavo in zunanost spominjajo imena Malič, Črni, Črna, Široki i. dr., na kraj, kjer je bil dotični doma ali odkoder je prišel: Bohinjec, Gorjanec i. dr. Sufiks -onja dobimo pri priimkih Prehogna in Sitogna in poleg teh še pri Jacogna in Vidogna, ki so od svetniških imen Jakob in Vid izpeljani nazivi.

Germanska osebna imena so imeli posebno priseljenci v Nemškem Rutu. Tu, pa tudi drugod po Tolminskem dobimo imena kot Adalbert, Bernard, Ema, Erik, Herman, Konrad, Lampret, Lenart, Ulrik in Verner.

Največ pa dobimo v našem viru latinskih in romanskih osebnih imen. Večinoma so imena svetnikov, po katerih se imenujejo tolminski kmetje v 14. stoletju ²⁵⁵). Na imena starega testamenta nas spominjajo imena Abram, Adam, Elija in Daniel (z izpeljanko Danielčič); na ona novega testamenta in apostolov (imena teh so prav pogosta) pa imena: Andrej, Filip, Jakob, Janez, Judež, Luka, Marko, Matevž, Pavel, Peter, Simon, Tomaž i. t. d. Od krščanskih svetniških osebnih imen srednjega veka dobimo n. pr. imena Blaž, Boštjan, Florijan, Gregor, Julijan (Čulianus), Jurij, Klemen, Leon, Lovrenc, Marinus, Martin, Mihael, Nikolaj, Primož ²⁵⁶), Štefan in Urban. Vplivu oglejske cerkve je pripisovati razširjenost imen Hilarij (Elerus), Kocijan, Mohor in Pavlin; vplivu v Poreču posebno češčenega sv. Mavra pa ime Maver. Imena velikih svetnikov 13. stoletja so imena Dominik (izpeljanka Mençus) in Frančišek (Franço). Od ženskih imen naj navedem imena: Ivana (Çuana, Juuana), Frančiška (França) in Marija (izpeljanka Marsa).

Nekatera osebna imena našega vira obstojajo iz dveh delov. Ako sta bila v isti vasi dva posestnika istega imena, tedaj je eden parvus, drugi pa magnus ²⁵⁷). Večkrat se imenuje pri posameznem posestniku le očetovo ime, ne pa ime njegovega sinu, takratnega posestnika, n. pr. filius Adam ²⁵⁸), filius Bratigoy ²⁵⁹); toda tudi Matias filius Rosse ²⁶⁰). Sem spadajo tudi imena kot Petrus Bendinçich ²⁶¹), Petrus Danelchiç ²⁶²) in Mateus Manfredinus ²⁶³).

²⁵⁵) Člani komisije, katera je 14. novembra 1322 ogledala most pri Tolminu, so bili in imeli sledeča imena: „Stephanus preco de Modreza [Modrejce], Martinus calcifex de Calgino [Čiginj], Andreas filius Modressarii de Calgino, Florianus juratus de Milz, Martinus filius Modezii de Modrezo, Martinus quondam Lawrentii de Modreza, Mathias ejus frater, Segna filius Thomasii de Modreza, Jurius de Modreza filius Petri de Chinesia [Kneža].“ Bianchi, Documenti, I, 548, št. 329.

²⁵⁶) O češčenju sv. Primoža med Slovenci prim. sedaj V. Steskovo razpravo: Cerkev sv. Primoža nad Kamnikom v Carnioli, VII, 1916, 9 sl.

²⁵⁷) Choçianus parvus in magnus (29').

²⁵⁸) 28'.

²⁵⁹) 78.

²⁶⁰) 69.

²⁶¹) 42'.

²⁶²) 53.

²⁶³) 42'.

Imenik v urbarju tolminske gastaldije iz leta 1377 nahajajočih
se osebnih imen.²⁶⁴⁾

- Adalpret, 116.
Adam, 28'.
Agheta, 20'.
Ančil, gl. Jančil.
Andreas, 36, 71; tudi Indreas, 10, 42.
Antigrat, 17.
Arne, 69, 82, 88, 109'; tudi Arney 130.
Arney, gl. Arne.
Arpučius, 25, 74'.
Artiučius, 70.
Aynt, 115.
Bastion, 12 (Sebastianus).
Bencho, 123 in Bendingich, 42; izpeljanki od Benedictus.
Bendingich, gl. Bencho.
Bertoldus, 107'; Pertoldus, 115, 115'.
Blasius, 32.
Bochignič, 17; Bochinič, 122'.
Bochinič, gl. Bochignič.
Bratigoy, 18, 78.
Cegni, gl. Cerni.
Cergni, gl. Cerni.
Cerna, gl. Cerni.
Cerni, 47, 105; pa tudi Černj, 32, Cergni, 51 in Cegni, ženska oblika Cerna, 80.
Černj, gl. Cerni.
Černogoy, 94.
Chechis, 20' (v Dalmaciji oblike: Cegis, Zegis, Cigis, Ziges; prim. Jireček, l. c., 49, 16).
Chočianus, 7, 22, 29', 75; tudi Cočianus, 123', 126.
Chonrat, gl. Conradus.
Clemens, 17', 88'; tudi Climent, 66.
Climent, gl. Clemens.
Cočianus, gl. Chočianus.
Conradus, 116; Chuorat, 52'.
Crisman, 15; tudi Grisman, 61.
Cristanus, 19.
Čuana, gl. Johannes.
Čulianus, 12.
Danelchič, gl. Daniel.
Daniel, 34, 98', 104; z izpeljanko Danelchič, 53.
Diemsa, 37', 88'.
Dresimer, 131.
Ebrat, 28.
Elerus, 56 (Hilarius).
Ema, 104.
Ericus, 62', 74; tudi Hericus, 118.
Ermanus, 8', 29, 42, 98'; poleg tega Herimanus, 116, 117.
Filipus, 6, 18, 22, 27, 57, 63, 66, 66', 72', 73, 74', 76, 77, 80', 100', 108, 108'; Filpus, 28; Philipus, 8, 11, 13, 17', 68.
Filpus, gl. Filipus.
Florianus, 20, 122'; Floryanus, 80.
Floryanus, gl. Florianus.
Galucius, 16', 17.
Gardinus, 20.
Ghuoglia, gl. Goglia.
Goglia, 60; Ghuoglia, 32.
Golobič, gl. Golop.
Golop, 71, 71'; deminutiv Golobič, 16.
Gorianič, 42.
Gregorius, 102'; pogosteje Grigorius, 74, 75, 75', 124'; pa tudi Grgorius, 112.
Grgorius, gl. Gregorius.
Grigorius, gl. Gregorius.
Grisman, gl. Crisman.
Griuič, 18.
Groful, 16; tudi Grofulus, 18'.
Grofulus, gl. Groful.
Habit, 14.
Habram, 105'.
Hent, 118.
Hericus, gl. Ericus.
Indreas, gl. Andreas.
Jachil, gl. Jacobus.
Jacobus, 10', 14, 14', 24, 32, 84', 91', 92, 101, 107', 110, 116, 117, 122, 130'; izpeljanke Jachil, 15, 19; Jacogna 72 in Jaculinus oziroma Janculinus, 17', 88.

²⁶⁴⁾ Številke poleg vsakega imena naznanjajo stran v rokopisu urbarju, na kateri je napisano dotično ime. Iz množine števil pri posameznem imenu je lahko sklepati kolikortoliko na razširjenost dotičnega imena.

- Jacogna, gl. Jacobus.
 Jaculinus, gl. Jacobus.
 Jančil, 62', 65 in Ančil, 62', 71'.
 Janculinus, gl. Jacobus.
 Janes, gl. Johannes.
 Janis, gl. Johannes.
 Janutus, gl. Johannes.
 Johannes, 22, 32, 80, 92', 102', 115; po-
 gosteje Janes, 54, 70', 71', 72', 74,
 82, 88', 89', 104, 108', 109', 116, 124, 124'
 ozir. Janis, 50; poleg tega oblike Ja-
 nutus, 17 in Juuan, 24, 33, 34, 52,
 74', 107' ozir. Juuanus, 20. Ženski
 obliki ste Čuana, 60' in Juuana, 89.
 Judes, 104'.
 Judito, 98'.
 Juri, 12, 35, 42', 69, 82, 122', 126, 128,
 130'; Juricus, 75', 125.
 Juricus, gl. Juri.
 Juuan, gl. Johannes.
 Juuana, gl. Johannes
 Juuanus, gl. Johannes.
 Lampret, 92', 95.
 Laurencius, gl. Laurentius.
 Laurençius, gl. Laurentius.
 Laurentius, 12, 43, 49, 89', 92, 104'; ozi-
 roma Laurencius, 96', Laurençius, 97'
 in Lauretius, 48; izpeljanka Lore, 122'.
 Lauretius, gl. Laurentius.
 Lenardus, gl. Leonardus.
 Lenart, gl. Leonardus.
 Lencoldus, 117.
 Leonus, 66.
 Leonardus, 60; ozir. Lenardus, 31, 54,
 84 in Lenart, 71'.
 Lore, gl. Laurentius.
 Luchas, 88'; Luche, 97.
 Luche, gl. Luchas.
 Lucman, 52.
 Lusna, 18'.
 Machor, 53; Machoras, 20, 125; Macor,
 88'; Mechor, 66; Mechora, 87, 111;
 Mochor, 36.
 Machoras, gl. Machor.
 Macor, gl. Machor.
 Maiç, 130.
 Malessa, 130.
 Maliç, 29', 84'.
 Maligni, 49.
 March, 130; Marcho, 127; Marchus, 112.
 Marcho, gl. March.
 Marchus, gl. March.
 Maria, 108, z izpeljanko Marsa, 52', 98'
 Marin, gl. Marinus.
 Marinus, 12, 17', 26, 34, 65, 69, 91, 92',
 97', 101, 102, 102', 104, 105, 108, 109,
 110, 123, 126, 129; Marin, 7.
 Marsa, gl. Maria.
 Martinus, 24, 29', 33, 37, 44, 49, 55, 71',
 72', 75', 80, 84, 88', 89, 91', 102'.
 Matcho, gl. Matia.
 Mateus, 39, 40, 42'.
 Matia, 58, 97'; Matias, 18, 36, 36', 62',
 69, 69', 70, 82, 86, 91', 97', 100, 102',
 110, 125, 130; izpeljanki Matusius,
 16' in Matcho, 123'.
 Matias, gl. Matia.
 Matusius, gl. Matia.
 Maurus, 7, 10, 18, 31, 45', 70, 86', 108',
 109'; izpeljanka Mori, 10, 42, 48, 54.
 Mechor, gl. Machor.
 Mechora, gl. Machor.
 Menardus, 52'.
 Mençus, 126 (izpeljanka od Dominicus).
 Michaelus, 42; Michael 8', 12, 17, 18',
 22; Michaela, 98; Michaelis, 86, 87',
 98; Michaelus, 51, 53', 92'; Miche,
 96'; Michil, 59, 84, 98; Michili, 36.
 Michael, gl. Michaelus.
 Michaela, gl. Michaelus.
 Michaelis, gl. Michaelus.
 Michaelus, gl. Michaelus.
 Miche, gl. Michaelus.
 Michil, gl. Michaelus.
 Michili, gl. Michaelus.
 Misse, 98.
 Mochor, gl. Machor.
 Mori, gl. Maurus.
 Nicholaus, 22, 52, 96; Nicolaus, 7, 10, 10',
 18, 23, 37, 42', 47, 75', 126.
 Nicolaus, gl. Nicholaus.
 Paulinus, 36'.
 Paulus, 16, 18', 29, 44', 47, 53, 62', 64',
 72', 74, 74', 89', 104', 105', 107, 108,
 112, 122, 123', 126, 129.
 Pausse, 36'.
 Perat, 22, 53.
 Pernardus, 12.
 Pero, gl. Peter.
 Pertoldus, gl. Bertoldus.

- Peter, 37', 115', 118'; Petrus, 41, 42', 44',
53, 61', 71, 73, 85, 87', 88', 94, 98, 109',
110, 111; izpeljanka Pero, 62', 103.
- Petrus, gl. Peter.
- Philipus, gl. Filipus.
- Prehogna, 28.
- Primos, 49, 64, 64', 92', 122, 124'.
- Primota, 14.
- Ropret, 116; Ropretus, 124; Rupret, 42'.
- Ropretus, gl. Ropret.
- Rosse, 69.
- Rupret, gl. Ropret.
- Simon, 97; Simonus, 16', 18', 33, 45',
48, 52', 57, 84.
- Simonus, gl. Simon.
- Sirochi, 71.
- Sitogna, 18.
- Stanigoy, 8', 124.
- Stefanus, 29, 29', 69', 115.
- Suoler, 18'.
- Toma, gl. Tomas.
- Tomas, 8', 9', 10', 12, 28', 32, 35, 43, 61',
62', 64', 70, 87', 88, 97', 101, 103;
Toma, 127 in izpeljanki Tomasius,
112 ter Tomeč, 84, 84'.
- Vllia, 72.
- Vrban, 32, 72; Vrbanus, 123'.
- Vrbanus, gl. Vrban.
- Vechus, 65.
- Verner, 16.
- Vidogna, 80' (izpeljanka od Vitus).
- Voler, 14.
- Vorich, 46; Vorichus, 52'; Voricus, 12,
115; Vorlicus, 22, 96', 97', 98, 101,
108', 115, 118, 123'.
- Vorichus, gl. Vorich.
- Voricus, gl. Vorich.
- Vorlicus, gl. Vorich.

Statistični pregled tolminske gastaldije

1. Dekanija

zapor. številka	ime kraja v urbarju	današnje ime kraja	današnja občina	š t e v i l o									
				kmetij	košan	hiš	dvorov	mlinov	hlevov	vtov	pašnikov in travnikov	ledin	
1.	Versina	Vrsno	Libušnje	4 ¹⁾									
2.	Scelsa	Selišče	Libušnje	2 ²⁾									
3.	Camen	Kamno	Libušnje	5 ³⁾									
4.	Vallarsa			7									
5.	Volaria	Volarje	Tolmin	2					1				
6.	Gabria	Gabrije	Tolmin	4 ⁴⁾				1					
7.	Doliach	Dolje	Tolmin	9									
8.	Časlap	Zaslap	Libušnje	1/2 ⁵⁾									
9.	Sultulmin	Zatolmin	Tolmin	5 1/2								1	
10.	Zadroch	Čadra	Tolmin	2 ⁶⁾									
11.	Tulmin	Tolmin	Tolmin	13	6	6	1			4	2		
12.	Sabicha	Žabče	Tolmin	2 1/2 ^{6a)}									
13.	Poglubin	Poljubinj	Tolmin	21 ⁷⁾	4			1		1	1		
14.	Dobraua	Dobrave	Tolmin	6 ⁸⁾									
15.	Prapot inferior	Prapetno	Tolmin	4 ⁹⁾									
16.	Glubin	Ljubinj	Tolmin	7 ¹⁰⁾									
17.	Modrea	Modreja	Sv. Lucija	15 ¹¹⁾									
18.	Stopiz	Stopič	Sv. Lucija	4									
19.	Modreča	Modrejce	Sv. Lucija	10	1								
20.	Costameriča	Kozmarice	Volče	2									
21.	Lom	Lom Kanalski	Kal	6 1/2									
22.	Loch	Log	Kal	4									
23.	Dablar	Doblar	Ročinj	3									
24.	Gniuiča	Njivice	Ročinj	3 ¹²⁾									
25.	Scella inferior	Selo	Volče	7									
26.	Cosarisga	Kozaršče	Volče	6 ¹³⁾	2								
27.	Poglaniča	Na Peljancih	Volče	1 1/2 ¹⁴⁾									
28.	Čilgino	Čiginj	Volče	1 1/2 ¹⁵⁾									
29.	Vogelč			1		1							
30.	Valčana	Volče	Volče	18 1/2 ¹⁶⁾	1								
31.	Cameniča	Kamenca	Volče	2									

Skupna svota: 178 1/2 kmetije, 14 košan, 7 hiš, 1 dvor, 2 mlina, 1 hlev, 5 vrtov, 3 pašniki in travniki, 1 ledina; davka v novcih: 51 mark, 232 liber, 1882 denarjev (= 11 mark, 122 denarjev); žita: 187 1/2 starja rži, 309 1/2 starjev žita sploh; 27 1/2 bestia cum lacte (vrednih 3 marke in 70 denarjev); 60 bestia pro quoquina (vrednih 3 marke in 155 denarjev); 23 bestia pro vino (vrednih 2 marki in 48 denarjev); 3 1/2 bestia s. Jacobi (vrednih 56 denarjev); 13 koštrunov (vrednih

na podlagi urbarja iz leta 1377. *)

Tolmin.

davek v novcih					bestia													
marka	libra	denar	rž (v starih)	žitó (v starih)					koštruni	kapuni	siri	pro serviciis	pro vino poiesd.	pro ratione vacarum	pro cervesa	pro ratione feni ali pro herba	pro brasadollo	ratio apium
					cum lacte	pro quoquina	pro vino	s. Jacobi										
1/2		40	3 1/2	21	3 1/2	3 1/2		3 1/2			9	168 d.	63 d.			48 d.		
			20	30		5					1							
1	66	40	12	24	2	3	2				5	55 d.	90 d.	35 d.				
1		28	4	11		2					4	22 d.	54 d.	14 d.	20 d.	8 d.	8 d.	×
2											2	22 d.	36 d.					
			36	54		9					9	36 d.	54 d.					
4 1/2		188																
		32																
5		628	14	24					6									
	32 1/2																	
5	28 1/2	156	16	24		4				4	44 d.	72 d.						
	36		3	4 1/2		1 1/2				1 1/2	16 1/2 d.	27 d.						
		74																
16									13									
3 1/2		24											54 d.					
2		72	16	32	8	12	8			16	88 d.	144 d.	56 d.	80 d.	32 d.	32 d.	×	
			4	4	2	3	2			4	22 d.	36 d.	14 d.		4 d.	4 d.	×	
		260								13		117 d.						
			4		4	4	4			8	44 d.	72 d.	28 d.					×
1	34	4	6															
1	19																	
			14	28	7	7	7			14	77 d.	126 d.	49 d.	70 d.	28 d.			×
3 1/2		132	2	3						2	22 d.	12 d.						
			1	2								11 d.	18 d.					
			52	6	9	1				1	11 d.	18 d.						
			40	4	6		1			1	11 d.	18 d.						
4		112	22	33		5				5	55 d.	90 d.						
1	13																	

i
1 marko in 48 denarjev); 99 1/2 s'rov (vrednih 3 marke in 57 denarjev); 704 1/2 denarja (= 4 marke in 64 1/2 denarja) pro serviciis; 1101 denar (= 6 mark in 141 denarjev) pro vino poiesdarum; 196 denarjev (= 1 marka in 36 denarjev) pro ratione vacarum; 170 denarjev (= 1 marka in 10 denarjev) za pivo; 128 denarjev za seno in travo; 44 denarjev pro brasadollo; ratio apium.

2. Dekanija Ladra.

zapor. številka	ime kraja v urbarju	današnje ime kraja	današnja občina	število						davek v novcih			pro vino poiesd.
				kmetij	košan	hiš	dvorov	teretorium	pašnikov	marka	libra	denar	
1.	Ladroch	Ladra	Libušnje	5						2	30	64	
2.	Loch	Log	Libušnje	5 ¹⁷⁾				1		1	45		90 d.
3.	Smast	Smast	Libušnje	3						2 ^{1/2}			18 d.
4.	Glibusna	Libušnje	Libušnje	3							37	6	
5.	Camen	Kamno	Libušnje	3 ¹⁸⁾	1	2	1		2	1 ^{1/2}	36	48	54 d.

Skupna svota: 19 kmetij, 1 košana, 2 hiši, 1 dvor, 1 teretorium, 2 pašnika; davka v novcih: 7 mark, 148 liber, 118 denarjev; 162 denarjev (= 1 marka in 2 denarja) za pojezdno vino.

8. Dekanija Bovec.

zapor. številka	ime kraja v urbarju	današnje ime kraja	današnja občina	število		davek v novcih			sir		o sv. Juriju	o sv. Mihaelu
				kmetij	travnikov in pašnikov	marka	libra	denar	v funtih	pro honore		
1.	Log	Log Čezsoški	Čezsoča	2	1	1 ^{1/2}	40	24				
2.	Vltra Lisoncij	Čezsoča	Čezsoča	5 ^{1/2}	3		30	44	5	10	88 d.	88 d.

Skupna svota: 7^{1/2} kmetije; 4 travniki ozir. pašniki; davka v novcih: 1^{1/2} marke, 30 liber, 84 denarjev; 24 funtov sira; 5 sirov pro honore; 10 sirov pro fictu (vrednih 1 marko); 88 denarjev o sv. Juriju; 88 denarjev o sv. Mihaelu.

3. Dekanija Čiginj.

zapor. številka	ime kraja v urbarju	današnje ime kraja	današnja občina	število			davek v novcih			rž (v starih)	žitó (v starih)	bestia			pro bestiis polv.	kokoši	jajca	siri	pro serviiciis	pro perdicibus	pro vino poiesd.
				kmetij	hiš	travnikov in pašnikov	marka	libra	denar			cum lacte	pro quoq.	s. Jacobi							
1.	Sfina	Svina	Kobarid	2			1/2	18													
2.	Mlischa	Mlinsko	Idersko	1 1/2			1														
3.	Idrissca	Idersko	Idersko	5 1/2			3		40	3	6	6	6	30 d.	12		12	42 d.		54 d.	
4.	Valčana	Volče	Volče	2 1/2 ¹⁹⁾	1	6	1/2		40	8	12	2			6	60	2	22 d.	28 d.	36 d.	
5.	Versina	Vrsno	Libušnje	2 1/2 ²⁰⁾						2 1/2	15	2 1/2					5	95 d.		45 d.	
6.	Cilgino	Čiginj	Volče	5 ²¹⁾			1/2		7	12	36	5	6	20 d.	6	60	5	55 d.	42 d.	90 d.	
7.	Oblast	Oblast	Volče	1 ²²⁾			1														
8.	Vogelč			1																	18 d.

Skupna svota : 21 kmetij, 1 hiša, 6 pašnikov ozir. travnikov; davka v novcih: 6 1/2 marke, 34 liber, 87 denarjev; 27 1/2 starja rži; 69 starjev žita sploh; 15 1/2 bestia cum lacte (vrednih 1 marko in 50 denarjev); 12 bestia pro quoquina (vrednih 120 denarjev); 2 1/2 bestia s. Jacobi (vredni 45 denarjev); 50 denarjev pro bestiis polvicarum; 24 kokoši; 120 jajc; 24 sirov (vrednih 89 denarjev); 214 denarjev (= 1 marka in 54 denarjev) pro serviiciis; 70 denarjev za jerebice in orehe; 243 denarjev (= 1 marka in 83 denarjev) za pojezdno vino.

4. Dekanija Šent-

zapor. številka	ime kraja v urbarju	današnje ime kraja	današnja občina	številó				davek v novcih		
				kmetij	košan	hiš	travnikov	marka	libra	denar
1.	Colmo	Hum	Tolmin	2						64
2.	Soella superior	Sela	Tolmin	3				3		54
3.	Pomels	Podmelec	Tolmin	3				2 $\frac{1}{2}$	17	70
4.	Chinessa	Kneža	Grahovo	6	2	1	3	7		236
5.	Brauniča	Bravnica	Tolmin	1 $\frac{1}{2}$ ²³⁾						
6.	Telmine	Temljine	Grahovo	4				$\frac{1}{2}$	45	
7.	Grachoy	Grahovo	Grahovo	3				3	45	
8.	Goritinich	Koritnica	Grahovo	5				4 $\frac{1}{2}$	15	16
9.	Hert ²⁴⁾			2						
10.	Daber	Daber	št. Vidška Gora	3					4	
11.	Sacry	Zakrije	št. Vidška Gora	5				4		64
12.	Bisicha	Bezišče	št. Vidška Gora	4 ²⁵⁾		1				12
13.	Pogla	Polje	št. Vidška Gora	8				1 $\frac{1}{2}$		
14.	Prapot superior	Prapetno Brdo	št. Vidška Gora	8 ²⁶⁾	1			7		184
15.	Lasič	Laznice	Cerkno	2 ²⁷⁾					15	
16.	Ponicul	Ponikve	Ponikve	12 ²⁸⁾	1			4 $\frac{1}{2}$		62
17.	Lagossca	Logaršče	Ponikve	7				3	15	40
18.	Ročach	Roče	Sv. Lucija	4 ²⁹⁾				3		
19.	Slapo	Slap	Sv. Lucija	4 ³⁰⁾				2		
20.	Trus			1				$\frac{1}{2}$		20
21.	Idria	Idria p. Bači	Sv. Lucija	6 ³¹⁾				$\frac{1}{2}$		76
22.	Pecag	Pečine	Ponikve	6 $\frac{1}{2}$ ³²⁾	2			$\frac{1}{2}$	15	189

Skupna svota: število kmetij: 100; 6 košan, 2 hiši, 3 travniki; davka v novcih: 51 mark, 167 liber, 1087 denarjev (= 6 mark in 127 denarjev); 42 $\frac{1}{2}$ starja rži; 83 starjev žita sploh; 31 bestia cum lacte (vrednih 3 marke in 140 denarjev); 42 $\frac{1}{4}$ bestia pro quoquina (vrednih 2 marki in 102 $\frac{1}{2}$ denarja); 18 $\frac{1}{2}$ bestia pro vino (vrednih 2 marki in 18 denarjev); 3 koštruni; 1 kozliček; 38 sirov (vrednih

vidska Gora.

rž (v starih)	žito (v starih)	bestia			koštruni	kozički	siri	pro servitiis	pro vino poiesd.	pro ratione vac.	pro feno	pro brasadollo	ratio apium	pogaciae poiesd.	pascunt nodam
		cum lacte	pro quoq.	pro vino											
									72 d.						
									54 d.						
						1			45 d.						
10	20	2	2 ¹ / ₂	1			2	11 d.	18 d.	7 d.	8 d.	4 d.	×		
6	12	6	7 ¹ / ₂	3			7	33 d.	54 d.	21 d.	24 d.	12 d.	×		
14	28	14	17 ¹ / ₂	7	1	1	14	77 d.	126 d.		56 d.	28 d.	×		
	×			1			1							×	
1 ¹ / ₂	1	1	1	1			2	8 d.	18 d.		8 d.		×		
5	10	5	6 ¹ / ₄	2 ¹ / ₂			5	27 ¹ / ₂ d.	45 d.	17 ¹ / ₂ d.	×	10 d.	×		
6	12	3	7 ¹ / ₂	3			6	33 d.	54 d.	21 d.	24 d.	12 d.	×		×
					2										
								×	36 d.						
									72 d.						

1 marko in 26 denarjev); 189¹/₂ denarja (= 1 marka in 29¹/₂ denarja) pro servitiis; 594 denarjev (= 3 marke in 114 denarjev) pro vino poiesdarum; 66¹/₂ denarja pro ratione vacarum; 120 denarjev za seno; 66 denarjev pro brasadollo; ratio apium; pogaciae poiesdarum; pravica do paše.

5. Dekanija

zapor. številka	ime vasi v urbarju	današnje ime vasi	današnja občina	število		davek v novcih			rž (v starin)
				kmetij	košan	marka	libra	denar	
1.	Buchoy	Bukovo	Cerkno	4		4		48	
2.	Cosiča	Kojca	Cerkno	} 8 ³³⁾					
3.	Cartečen	Kartečine	Cerkno						
4.	Vercho	Vrh	Št. Vidska Gora		4				160
5.	Scelča	Selce	Cerkno	3		1 1/2			
6.	Sabulčach	Žabče	Cerkno	4		3 1/2			2
7.	Oreycha	Orehek	Cerkno	6 ³⁴⁾		4	19	56	
8.	Jeseniča	Jesenica	Cerkno	9 ³⁵⁾		6 1/2	30	80	
9.	Goriach	Gorje	Cerkno	5		3		40	4
10.	Poč	Poče	Cerkno	7 ³⁶⁾		9		2	
11.	Poglana	Poljane	Cerkno	5		3		80	2
12.	Noache	Novake	Cerkno	13 ³⁷⁾		1	78	32	
13.	Pogniniča	Podnivec	Cerkno	2			28		
14.	Labigna	Labinje	Cerkno	8 ³⁸⁾		8			
15.	Trebenča	Trebenče	Cerkno	4		1/2	42		
16.	Circhynič	Cerkno	Cerkno	13	6	6	15	376	8
17.	Sacrys	Zakriž	Cerkno	10 ³⁹⁾		8			
18.	Ciples	Čeplez	Cerkno	5		5		32	
19.	Planina	Planina	Cerkno	10		9 1/2	28	104	
20.	Raunich super.	Gor. Ravne	Cerkno	7		1 1/2	33 1/2		3
21.	Raunich infer.	Sp. Ravne	Cerkno	5 ⁴⁰⁾		1	13	60	1
22.	Tucxe			2		1/2			
23.	Reycha	Reka	Cerkno	4		2 1/2	15	60	1 1/2
24.	Sibrielge	Sebrelje	Šebrelje	13 ⁴¹⁾		4		32	
25.	Poliča	Poljice	Št. Vidska Gora	11 ⁴²⁾		8 1/2	11	144	
26.	Čilglini	Zelin	Cerkno	2				80	
27.	Jagodissca	Jageršče	Sebrelje	4				160	

Skupna svota : 148 kmetij, 6 košan; davka v novcih: 90 1/2 marke, 312 1/2 libre, 1546 denarjev (= 9 mark in 10 denarjev); 21 1/2 starja rži; 32 starjev drugega žita; 37 bestia cum lacte (vrednih 4 marke in 100 denarjev); 21 bestia pro quoquina (vrednih 1 marko in 50 denarjev); 17 bestia pro vino (vrednih 1 marko in 118 denarjev); 15 koštrunov (vrednih 1 marko in 118 denarjev); 2 glavi goveje živine

Cerkno.

žito (v starih)	bestia			koštruni	pechora	siri	pro servitiis	pro vino poiesd.	pro ratione vac.	pro brasadollo	pro pane piscator.	ratio apium	pascunt nodam
	cum lacte	pro quoq.	pro vino										
3	1					8	64 d.	54 d. 96 d.					
8	6 7	5	2			4	22 d.	40 d. 60 d.	14 d.	8 d.	4 d.	×	×
2	6	2	2			4	22 d.	52 d. 80 d. 36 d.	14 d.		4 d.	×	
16	8	10	4	8		8	44 d.	72 d.	28 d.	16 d.	8 d.	×	
				7									
3	3	3	3			6	33 d.	54 d.	21 d.		3 d.	×	
	1	1	1			2	11 d.	18 d.	7 d.		1 d.	×	
	5		5			10	40 d.	90 d. 171 d.				×	
					2							×	

(vredni 48 denarjev); 42 sirov (vrednih 1 marko in 44 denarjev); 236 denarjev (= 1 marka in 76 denarjev) pro servitiis; 823 denarjev (= 5 mark in 23 denarjev) pro vino trium poiesdarum; 84 denarjav pro ratione vacarum; 16 denarjev pro brasadollo; 20 denarjev za kruh ribičem; ratio apium; pravica do paše.

6. Rihtarija Rut.

zapor. številka	ime kraja v urbarju	današnje ime kraja	današnja občina	število kmetij	davek v novcih	
					marka	denar
1.	Corithinich	Koritnica	Grahovo	10		320
2.	Trasisga	Stržišče	Grahovo	9 ⁴³⁾		288
3.	Lochas	Obloke	Grahovo	4	2	
4.	Tertinich	Trtnik	Grahovo	4		128
5.	Signech Vinchiberch			1 ¹ / ₂		48
6.	Grant	Grant	Grahovo	5		160
7.	Bichinuel			2 ¹ / ₂		80

Skupna svota: 36 kmetij; davka v novcih: 2 marki in 1024 denarjev
(= 6 mark in 64 denarjev).

7. Rihtarija Plužne.

zapor. številka	ime kraja v urbarju	današnje ime kraja	današnja občina	število kmetij	davek v novcih	
					marka	denar
1.	Othalisach	Otalež	Cerkno	8	136	16
2.	Plusina	Plužne	Cerkno	8	136	16
3.	Lasiç	Lazec	Cerkno	6	96	
4.	Mlacha superior	Gor. Mlaka	Cerkno	3	48	
5.	Jasbino inferior	Dol. Jazne	Cerkno	6		192
6.	Jasbino superior	Gor. Jazne	Cerkno	3		96
7.	Mlacha inferior	Dol. Mlaka	Cerkno	2	16	

Skupna svota: 36 kmetij; davka v novcih: 432 liber in 320 denarjev
(= 2 marki).

Celokupna upravna celota tolminske gastaldije je na podlagi podatkov urbarja iz leta 1377 štela 104 vasi, katere so obstojale iz 546 kmetij, 27 košan, 12 hiš, 2 dvorov, 2 mlinov, 1 hleva, 1 „teretorium“, 5 vrtov, 18 pašnikov oziroma travnikov in ene ledine. Od teh enot je bilo treba plačevati davka v novcih: 237 mark, 1355 $\frac{1}{2}$ libre in 148 denarjev; 279 starjev rži; 493 $\frac{1}{2}$ starja drugega žita; 111 glav goveje živine „cum lacte“ (vrednih 13 mark in 40 denarjev); 135 $\frac{1}{4}$ glave goveje živine „pro quoquina“ (vrednih 8 mark in 107 $\frac{1}{2}$ denarja); 58 $\frac{1}{2}$ glave goveje živine „pro vino“ (vrednih 6 mark in 24 denarjev); 6 glav goveje živine „o sv Jakobu“ (vrednih 96 denarjev); 2 glavi goveje živine (pechora, vredni 48 denarjev); 31 koštrunov (28 od teh vrednih 3 marke in 6 denarjev); 1 kozlička; 24 kokoši; 120 jaje; 203 $\frac{1}{2}$ sira (vrednih 6 mark in 56 denarjev); 24 funtov sira; 5 sirov „pro honore“; 10 sirov „pro fietu“ (vrednih 1 marko); 9 mark in 80 denarjev „pro serviis“ (o pustu, o sv. Juriju in o sv. Mihaelu); 18 mark in 46 denarjev za pojezdno vino; 50 denarjev za „bestiae polvicarum“; 70 denarjev za jerebice in orehe; 2 marki in 26 $\frac{1}{2}$ denarja „pro ratione vacarum“; 1 marko in 10 denarjev za pivo; 1 marko in 88 denarjev za seno ozir. travo; 134 denarjev „pro brasadollo“; 20 denarjev za kruh za ribiče ter poleg tega še neimenovano količino davščine imenovane „ratio apium“ in pogače ob priliki pojezd.

K temu imamo prišteti še 469 $\frac{1}{2}$ kozlička oziroma jagnjeta (vrednih 17 mark in 94 denarjev) in 469 $\frac{1}{2}$ koštruna (vrednih 46 mark in 149 denarjev), katere je od 546 kmetij gastaldije 469 in pol kmetije dajalo kot meso za (patriarhov) dvor (carnes curiae)²⁶⁴.

Opazke k statističnim tabelam.

*) Kratice: d = denar; X = na dotičnem mestu urbarja ni omenjena višočina ali količina davka ali davščine.

1) Glej tudi Vrsno v čiginjski dekaniji.

2) Eno kmetijo v Seliščah so imeli Filip in njegovi bratje iz Tolmina.

3) Glej tudi Kamno v laderski dekaniji.

4) To vas so imeli Filip in njegovi bratje iz Tolmina.

5) Te pol kmetije so imeli Filip in njegovi bratje iz Tolmina.

6) En kmet v Čadri je plačeval patriarhu na leto po 198 skledic krožnikov, „strucias“ in kupic.

6 a) Popisani ste le dve kmetiji.

7) V resnici je popisanih le 10 in pol kmetije.

8) V resnici so popisane le štiri kmetije.

9) Te kmetije je imel v fevd Arpuj iz Tolmina.

10) Vse kmetije so spadale pod rožaški samostan in plačevale oglejski cerkvi na leto 10 denarjev; poleg tega je plačeval en „folinus“ po 4 denarje.

11) To vas so imeli Filip in njegovi bratje iz Tolmina.

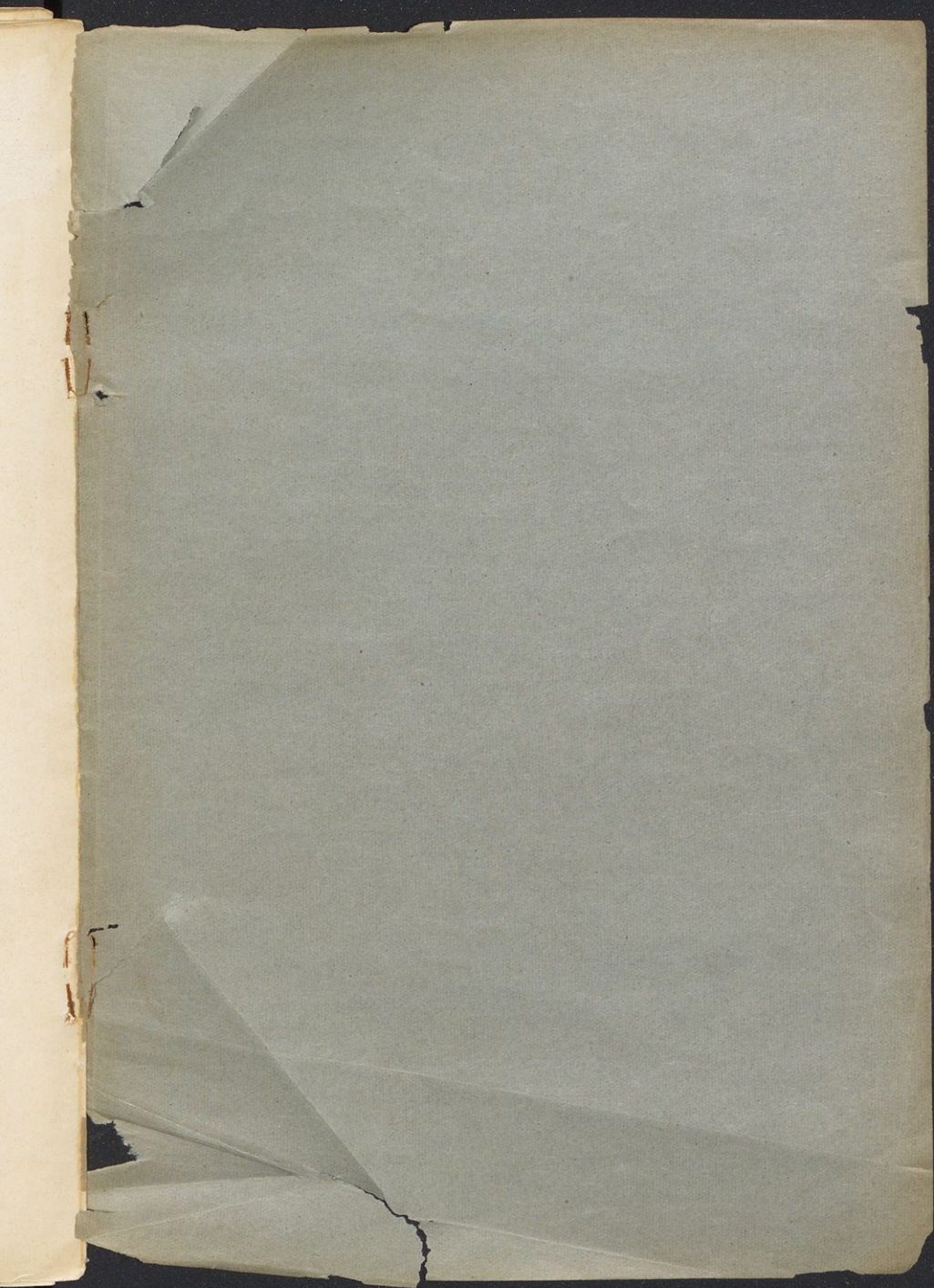
12) Popisani ste le dve kmetiji.

13) Popisanih je le pet in pol kmetije; dve od teh je imel ženski samostan pri Ogleju.

- 14) Eno kmetijo je imela „ecclesia S. Sabadae“.
- 15) Glej Čiginj v čiginjski dekaniji.
- 16) Popisanih je le deset kmetij; dve ste spadali pod čiginjsko dekanijo, ostale je imel Galucij iz Čedada.
- 17) Te kmetije so plačevale „collectam vel debebant tenere equas pro militibus de Sacco“.
- 18) Glej tudi Kamno v tolminski dekaniji.
- 19) Glej tudi Volče v tolminski dekaniji.
- 20) Glej tudi Vrsno v tolminski dekaniji.
- 21) Glej tudi Čiginj v tolminski dekaniji. — Od peterih kmetij v Čiginju ste tu popisani le dve.
- 22) Pol kmetije so imeli Filip in njegovi bratje iz Tolmina.
- 23) To poldrugo kmetijo so imeli Filip in njegovi bratje iz Tolmina.
- 24) To in pa vas Daber ter dve in pol kmetije v Koritnici so imeli Filip in njegovi bratje iz Tolmina.
- 25) Ena kmetija je bila last čedadskega kapitelja.
- 26) Eno kmetijo so imeli Filip in njegovi bratje iz Tolmina.
- 27) Eno od teh dveh kmetij so imeli Filip in njegovi bratje iz Tolmina.
- 28) Pet od teh kmetij je imel Arpučij iz Tolmina, dve in pol Filip in njegovi bratje iz Tolmina, eno pa samostan v Rožacu.
- 29) To vas so imeli Filip in njegovi bratje iz Tolmina.
- 30) Te kmetije je imel rožaški samostan.
- 31) Popisanih je le šest kmetij; eno so imeli Filip in njegovi bratje iz Tolmina.
- 32) Te kmetije je imel samostan v Gornjem Gradu.
- 33) O eni teh šesterih kmetij pravi urbar: „unus (scil. mansus) fuit divisatus inter heos tenentes dictam villam pro quo nichil solvere tenetur.“
- 34) Tri od teh kmetij je imel Janculinus iz Tolmina.
- 35) To vas je imela Franča iz Tolmina.
- 36) Popisanih je le devet kmetij.
- 37) To vas so imeli v najemu „Lampret et socii“ iz Labinj.
- 38) Eno od teh kmetij so imeli Filip in njegovi bratje iz Tolmina, ostale pa „Matias et socii“ iz Zakriža.
- 39) Popisane so le štiri kmetije.
- 40) Sedem kmetij so imeli Filip in njegovi bratje iz Tolmina.
- 41) Popisanih je le 10 kmetij.
- 42) Popisanih je le 8 kmetij.
- 43) Od plačevanja „carnes curiae“ so bile od vasi in kmetij, katere so imeli Filip in njegovi bratje iz Tolmina, oproščene: ena kmetija v Seliščah, pol kmetije v Oblasti, poldruga kmetija v (Slovenski) Koritnici, vasi Hert (2 kmetiji) in Daber (3 kmetije), ena kmetija v Laznicah, vas Slap (4 kmetije), ena kmetija v Pečinah, dve kmetiji v Zakrižu in sedem kmetij v Šebreljah; od ostalih tolminskih kmetij pa po ena kmetija v Čadri, Čiginju, vasi Trus in Pečinah ter sedem kmetij v Pra-petnem Brdu (8, 15, 40, 57, 66, 68, 72, 73, 77, 78, 80, 80', 100', 108').

NY - 162

1 - 15

Jan 8 - 1917